

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

PRIEDAS Nr. 2

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1323 m. Lietuvos didžiojo kunigaikščio (Ldk) Gedimino siųstame laiške į Vakarų Europą pirmąkart paminėtas Vilnius (tai pirmas autentiškas rašytinis šaltinis, minintis Vilniaus vardą). Vilniaus – kaip miesto ir Lietuvos sotinės – įkūrimo data.
- 1323 m. sausio 25 d. Gediminas iš Vilniaus rašytais laiškais kvietė iš užsienio amatininkus ir pirklius
ir gegužės 26 d. į LDK.
- Apie 1323 m. Vilniuje pastatyta nedidelė vienanavė bažnyčia (apie 1408 m. Ldk Vytautas pastatydino šioje vietoje Šventosios Dvasios (Dominikonų) bažnyčią).
- 1323 m. spalio 2 d. Vilniuje sudaryta LDK ir Livonijos taikos ir prekybos sutartis. Sudarė Gediminas ir Didžiojo kunigaikščio taryba su Livonijos ordino ir Livonijos vyskupų, Rygos miesto, Danijos karaliaus vietininko Šiaurės Estijoje bei jo vasalų pasiuntiniais. Vilniuje lankėsi popiežiaus pasiuntiniai ir siūlė Gediminui krikštytis.
- 1324 m. lapkričio mėn. Livoniečiai pirmą kartą pasiekė Vilniaus apylinkes.
- 1334 m. Vilniuje LDK ir Livonijos ordinas pasirašė prekybos ir taikos sutartį.
- 1338 m. lapkričio 1 d. Žiemą kunigaikštis Kęstutis iš Trakų netikėtai užėmė Vilnių ir didžiojo
1345 m. kunigaikščio valdžią perdavė Algirdui.
- 1365 m. rugpjūčio 15 d. Kunigaikščio Kęstučio sūnus Butautas, kunigaikščiui Kęstučiui ir Ldk Algirdui išvykus į Voluinę, mėgino užimti LDK sostą. Kryžiuočiai pirmąkart pasiekė ir apsiautė Vilnių ir Trakus.
- 1381 m. lapkričio mėn. Kunigaikštis Kęstutis užėmė Vilnių, pašalino didįjį kunigaikštį Jogailą iš sosto, pasiskelbė Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu ir mobilizavo jėgas ordinų puolimui atremti.
- 1382 m. birželio 12 d. Jogaila, remiamas brolių Skirgailos ir Kaributo, atvyko į Vilnių, o jo sąjungininkai, vadovaujami Hanulo, įteikė jam miesto raktus. Jogaila susigražino didžiojo kunigaikščio valdžią. Kęstutis tuo metu buvo išvykęs malšinti Jogailos brolio kunigaikščio Kaributo maištą.
- 1383 m. rugsėjo 22 d. Vytautas su kryžiuočiais nutraukė Vilniaus pilies apgultį.
- 1387 m. vasario 17 d. Jogaila Vilniaus vyskupui suteikė privilegiją, kuria nusakytos bažnyčios ir dvasininkų teisės. Šia privilegija Jogaila įsteigė Vilniaus vyskupiją.
- 1387 m. kovo 21 d. Jogaila, būdamas Merkinėje, savo privilegija suteikė LDK sostinei Vilniui Magdeburgo teises.
- 1387 m. Jogaila dovanojo Vilniaus vyskupui Tauragnų pilį ir valsčių, Labanoro, Molėtų kaimus, Verkių, Bokštų, Dubrovnos valsčius, sklypus ir namus Vilniuje.
- 1387 m. Andrius Goštautas paskirtas Vilniaus viršininku.
- 1387 m. Pradėta masiškai krikštyti Vilniaus miestiečius ir Rytų Lietuvos bajorus ir iš dalies valstiečius. Vilniuje pastatyta Šv. Stanislovo katedra (pagonių kulto vietoje), Šv. Jono parapiinė bažnyčia, Šv. Pranciškaus vienuolynas ir bažnyčia. Kaributas Dmitrijus išdavė Vilniaus seniūnui Vytauto ketinimus atimti iš Jogailos Vilnių; metų pabaigoje Vytautas po nesėkmingo ketinimo užimti Vilnių pasiuntė iš Gardino pas kryžiuočius brolių Žygimantą Kęstutaitį ir kunigaikštį Andrių Alšėniškį užbaigti oficialių santykių; Vytauto žmonos Onos pakviestas Jonas Purbachas ir Radikas Vilniaus Žemutinės pilies teritorijoje pastatė buvusią Šv. Onos-Barboros bažnyčią.
- 1389 m. sausio 10 d. Vadovaudamas Vilniaus Kreivosios pilies gynybai nuo kryžiuočių kariuomenės, žuvo Karigaila Algirdaitis (Mstislavlio kunigaikštis).
- 1390 m. rugsėjo 16 d. Kryžiuočiai ir Vytautas pradėjo Vilniaus šturmą.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1390 m. rugsėjo 16 d. Per kryžiuočių puolimą sudeginta Vilniaus Kreivoji pilis ir papilio gyvenvietė.
- 1390 m. spalio 7 d. Kryžiuočiai nutraukė Vilniaus apgultį ir pasitraukė iš LDK.
- 1392 m. rugpjūčio mėn. Jogaila iš Vilniaus atšaukė savo vietininką seniūną Joną Olesnickį.
- 1394 m. Kryžiuočiai puolė Vilnių.
- Prieš 1397 m. Prie Vilniaus katedros įsteigta parapiinė mokykla.
- 1398 m. lapkričio 14 d. Mirė pirmasis Vilniaus vyskupas Andrius.
- 1410 liepos 15 d. Pergalė Žalgirio mūšyje. Vilniaus kryžiuočiai daugiau nebepuola.
- 1413 m. Albertas Vaitiekus Manvydas paskirtas pirmuoju Vilniaus vaivada.
- 1413 m. pabaiga. Vykdamas iš Daugpilio į Vilnių, flamandų diplomatas Žilberas de Lanua apsisosto Linkmenų dvare, lankėsi Vilniuje, Trakuose, Kaune, Lietuvos pajūryje ir kitur (Lietuvoje buvo iki 1414 m.).
- 1413 m. Minimas kelias per Jurbarką, Veliuoną, Kauną, Kernavę, Vilnių, Minską ir Smolenską į Maskvą.
- 1419 m. Vilniaus miestą, Aukštutinę ir Žemutinę pilis nusiaubė gaisras, sudegė Katedra.
- 1426 m. Vilniuje pastatyta mūrinė Šv. Jonų bažnyčia.
- 1430 m. rugsėjo 8 d. Vilniuje turėjo įvykti Vytauto karūnavimo karaliumi iškilmės.
- 1430 m. spalio 27 d. Trakuose mirė Ldk Vytautas. Palaidotas Vilniaus arkikatedroje.
- 1431 m. Vilniuje Vingrių upelio vanduo tapo Pranciškonų vienuolyno nuosavybe.
- 1432 m. rugsėjo 23 d. Žygimantas Kęstutaitis leido Vilniaus pirkliais visoje LDK prekiauti be muitų.
- 1432 m. rugsėjo 27 d. Žygimanto Kęstutaičio privilegija pirma kartą apibūdino Vilniaus miestiečių teismus ir jų kompetenciją, išplėtė miestiečių teisės, sulyginò katalikų ir stačiatikių teisės.
- 1433 m. liepos–rugsėjo mėn. Livonijos ordino kariuomenė puolė Lietuvą ir dvi savaites buvo apgulusi Vilnių.
- 1436 m. vasario 15 d. Ldk Žygimantas Kęstutaitis suteikė privilegiją Vilniaus katedrai.
- 1440 m. kovo 20 d. Trakuose šamokslininkai nužudė Ldk Žygimantą Kęstutaitį.
- 1440 m. po gegužės 22 d. Palaidotas Vilniaus katedroje šalia Vytauto.
- 1440 m. Kazimieras Jogailaitis iš Sandomežo per Liubliną, Brestą ir Belską vyko į Vilnių.
- Iki 1440 m. Vilniuje pastatyta Šv. Mikalojaus bažnyčia.
- 1443 m. Jonas Goštautas tapo Vilniaus vaivada ir LDK kancleriu.
- 1458 m. Pirmosios žinios apie Vilniaus amatininkų (kailininkų) broliją – cechą.
- 1475 m. Vilniuje, sudegus Bernardinų bažnyčiai ir vienuolynui, pradėta statyti mūrinė bažnyčia.
- 1487 m. Vilniaus magistrato knygose minimos žydų kapinės.
- 1492 m. liepos 30 d. Vilniuje įvyko Aleksandro karūnavimo didžiuoju kunigaikščiu iškilmės.
- 1492 m. Vilniaus pirkliais suteikta sankrovos teisė, draudžianti užsienio pirkliais, keliaujantiems per Lietuvą, aplenkti Vilnių ir prekiauti mieste be vietos pirklių žinios bei jų tarpininkavimo.
- 1492 m. Minimas nuolat gyvenantis Vilniuje gydytojas Jonas Zaleckis.
- 1494 m. balandžio 22 d. Vilniuje ratifikuota Maskvos sutartis.
- 1495 m. sausio 13 d. Iš Maskvos į Vilnių išvyko kunigaikštė Elena.
- 1495 m. vasario 15 d. Į Vilnių atvyko Maskvos kunigaikštė Elena ir tą pačią dieną Vilniaus katedroje įvyko jos jungtuvės su Ldk Aleksandru.
- 1495 m. Aleksandras privilegijos raštu įsteigė Vilniaus auksakalių cechą ir patvirtino jo statutą.
- 1498–1499 m. Vilniuje tarp aristokratų plito sifilio epidemija.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1499 m. Vilniaus kanauninko Martyno užsakymu Dancige (dab. Gdanskas) išspausdinta pirmoji žinoma Lietuvoje parengta bažnytinių apeigų knyga „Agenda“ (lotynų k.).
- 1500 m. Vilniuje pastatyta Šv. Onos bažnyčia (pirmoji Šv. Onos bažnyčia minima 1390 m. Ji stovėjo Gedimino (Pilics) kalno šiaurinėje pašlaitėje ir priklausė pranciškonams).
- XV a. pab.–XVI a. pr. Vilniuje pastatyta Švč. Trejybės bažnyčia.
- 1501 m. Vilniuje įkurtas Dominikonų vienuolynas.
- 1502 m. Aleksandras atleido Vilniaus miestiečius nuo tiltų mokesčių.
- 1503 m. Aleksandras suteikė privilegiją dėl namų užsienio pirkliais Vilniuje statybos. Pirmą kartą minimi Vilniaus rotušės rūmai.
- 1503 m. Pradėta Vilniaus miesto gynybinės sienos statyba. Baigta 1522 m.
- 1504 m. Ldk ir Lenkijos karalius (Lk) Aleksandras paskyrė Ulriką Hozijų Vilniaus monetų kalyklos vedėju.
- 1506 m. rugpjūčio 12 d. Mykolas Glinskis atvyko į Vilnių pranešti mirštančiam Aleksandriui apie pergalę prieš totorius prie Klecko.
- 1506 m. Susirgus Aleksandriui, į Vilnių iš Krokuvos atgabenta dalis karališkosios vaistinės (ji davė pradžią pirmajai miesto vaistinei).
- 1506 m. rugpjūčio 20 d. Vilniaus Žemutinėje pilyje mirė Ldk ir Lk Aleksandras. Palaidotas Vilniaus katedroje.
- 1506 m. Karo inžinierius statybininkas Mykolas Enkingeris statė Vilniuje Bernardinų bažnyčią ir miesto gynybinę sieną.
- 1508 m. Vilniuje Žygimantas Senasis įsteigė monetų kalyklą; pusgrašiai joje kaldinti pamečiui (iki 1529 m.).
- 1509 m. Įsteigtas Vilniaus barzdaskučių cechasis; vėliau jis pavadintas Barzdaskučių ir chirurgų cechu.
- 1509 m. Istoriniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėtas mechaninis Vilniaus rotušės laikrodinis.
- 1510 m. Ldk ir Lk Žygimantas Senasis pirko Vilniuje žemės sklypą miesto vaistinei statyti.
- 1511 m. Žygimantas Senasis leido Vilniaus pirkliais nevaržomai prekiauti grūdais visoje LDK.
- 1513 m. Vilniaus miestiečiai prie Šv. Jonų bažnyčios įsteigė mokyklą.
- 1513 m. Vilniuje siautė gaisras.
- 1514 m. Vilniuje įsteigtas Bazilijonų vienuolynas.
- 1516 m. Ldk ir Lk Žygimantas Senasis leido rengti Trakuose du metinius prekymečius, per kuriuos pirkliai galėjo prekiauti be rinkliavos, be to, įsakė pirkliais, važiuojantiems iš Vilniaus į Kauną ir atgal, keliauti per Trakus.
- 1516 m. Įsikūrė jungtinis Vilniaus kalvių, katilių ir šaltkalvių cechasis.
- 1516 m. Žygimantas Senasis su Vilniaus vyskupu Albertu Radvila pirmą kartą paprašė popiežių Leoną X paskelbti karalaitį Kazimierą (1458–1484) šventuoju.
- 1517 m. Vilniaus miestiečių šelpiamas Pranciškus Skorina Prahoje įkūrė spaustuve.
- 1518 m. Vilniuje medicinos daktaras ir kanaunininkas Martynas Dušnickis įkūrė pirmąją Lietuvoje špitolę (10 lovų).
- 1522 m. spalio 18 d. Žygimantas Augustas Vilniaus Žemutinėje pilyje iškilmingai pasodintas į Lietuvos valdovo sostą.
- 1522 m. gruodžio 4 d. Vilniaus seime svarstytas Pirmasis Lietuvos Statutas.
- 1522 m. Žygimantas Senasis privilegija atidavė Vilniaus rotušės aikštėje esančias krautuvėles jas nuomojančių nuosavybėn.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1522 m. Vilniuje įkurtas batsiuvių cechas.
- 1522 m. Albertas Goštautas tapo Vilniaus vaivada ir LDK kancleriu (iki 1539 m.).
- 1522 m. Vilniuje Pranciškaus Skorinos spaustuvėje išleista pirmoji knyga – „Mažoji kelionių knygelė“.
- 1522 m. Prie Vilniaus katedros veikė muzikos mokykla.
- 1522 m. Restauruota Vilniaus katedra (iki 1530 m.).
- 1523 m. Italų architektas Anus, paaukštindamas keliais tarpniais, perdirbo į varpinę Vilniaus Žemutinės pilies gynybinį bokštą.
- 1524 m. Žygimantas Senasis suteikia privilegiją steigti pirmąją popieriaus dirbtuvę.
- 1525 m. Vilniuje Pranciškus Skorina savo spaustuvėje išleido Naujojo Testamento dalį, pavadintą „Apaštalu“.
- 1527 m. Vilniaus krikščionys miestiečiai gauna iš Žygimanto Senojo privilegiją, kuria žydams uždraudžiama prekiauti ir gyventi Vilniuje.
- 1528 m. Vilniaus vyskupijos statute nurodyta, kad uždraudžiamas lietuvių kalbos vartojimas bažnytinėse krikštytųjų apeigose.
- 1528 m. Sušauktas Vilniaus seimas.
- 1528 m. Vilniaus vyskupijos statute įsakyta bažnyčių klebonams kurti mokyklas ir bendrabučius, laikyti mokytojus, mokančius kalbėti „lygiai abiem, lietuvių ir lenkų kalbomis“.
- 1529 m. Vilniaus seimas ir Žygimantas Senasis patvirtino Pirmąjį Lietuvos Statutą.
- 1529 m. spalio 18 d. Vilniaus seimas paskelbė Žygimantą Augustą Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu.
- 1529 m. Žygimantas Senasis suteikė LDK kancleriui Albertui Goštautui privilegiją statyti tiltą per Nerį priešais Žemutinę pilį, bet šis jos atsisakė. 1529 m. Žygimantas Senasis uždarė Vilniaus monetų kalyklą.
- 1529 m. Prie Panerių dvaro pastatyta plytinė; joje pagamintos plytos buvo naudojamos Vilniaus statyboms.
- 1530 m. Baigti įrengti Vilniaus Žemutinės pilies renesanso stiliaus rūmai.
- 1530 m. Vilniuje prie Šv. Jonų bažnyčios veikė mokykla, kurioje buvo įvestos lietuvių pradžiamokslui pamokos.
- 1530 m. Vilniuje kilo gaisras, per gaisrą sudegė kai kurie Žemutinės pilies fasadai ir gotikinė katedra, statyta Vytauto.
- 1532 m. Pirmąkart minimas medinis vandentiekis.
- 1532 m. rugsėjo 25 d. Žygimantas Senasis leido Vilniaus miestui pardavinėti svaigiuosius gėrimus.
- 1532 m. Vilniuje inžinierius statybininkas Ulrikas Hozijus vadovavo mūrinio tilto per Nerį statybai.
- 1534 m. vasario–kovo mėn. Vilniaus seime nutarta surengti karo žygį prieš Rusų valstybę.
- 1534 m. lapkričio 20 d. Vilniuje seimas priėmė nutarimą apdėti LDK valstiečius sidabrinės mokesčiu karui su Rusų valstybe.
- 1534 m. pab.–1535 m. Rusų kariuomenė įsiveržė į Lietuvos valstybę ir nusiaubė centrinę jos dalį iki Breslaujos, Vilniaus ir Naugarduko.
- 1534 m. Džovaniš Činis, Bernardas Zanobis ir F. de Fiesolė pasirašė sutartį atstatyti gaisro sunaikintą Vilniaus katedrą.
- 1535 m. Vilniaus vandentiekis iš Žiupronių versmių pradėjo tiekti vandenį Užupio priemiesčiui.
- 1536 m. rugsėjo 9 d. Žygimantas Senasis davė nurodymą tiekti vandentiekio vamzdžiais vandenį iš Vingrių versmių į Trakų, Vilniaus, Žemaičių, Vokiečių gatves ir atskirai į buvusio Vilniaus horodničiaus U. Hozijaus namą.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1536 m. Mūrinio tilto per Nerį statybą, kurią pradėjo Ulrikas Hozijus, baigė jo sūnus Jonas. Taip pirmąkart minimas tiltas Vilniuje per Nerį.
- 1536 m. Vilniuje pastatyta Švč. Trejybės prieglauda (70 lovų).
- 1538 m. Vilniaus seimas atsisakė skirti naujus mokesčius karui.
- 1539 m. Abraomas Kulvietis, remiamas karalienės Bonos Sforcos, Vilniuje įsteigė aukštesniąją mokyklą (kolegiją) su internatu.
- 1540 m. Vilniuje veikė patrankų liejykla.
- 1542 m. Įsikūrė Vilniaus odminių cechasis.
- 1542 m. gruodžio 18 d. Mirė LDK politinis veikėjas Stanislovas Goštautas (nutrūko Goštautų giminės tęstinumas). Barbora Radvilaitė, tapusi našle, persikėlė į Vilnių.
- 1543 m. Vilniuje pradėta kaupti Žygimanto Augusto biblioteka.
- 1545 m. Ldk ir Lk Žygimantas Augustas Vilniuje atidarė naują monetų kalyklą Vokiečių gatvėje. Ji iki 1570 m. kalė monetas ir Lenkijai.
- 1546 m. Žygimantas Augustas Žemutinėje pilyje pradėjo komplektuoti dailės galeriją.
- 1547 m. Ldk ir Lk Žygimanto Augusto dvaras iš Krokuvos atsikėlė į Vilnių.
- 1547 m. Žygimantas Augustas uždraudė visų Vilniaus jurzdikų valdininkams perparduoti maisto produktus.
- 1547 m. Žygimantas Augustas suteikia dvarininkui Martynui Paleckiui privilegiją steigti Vilniuje stiklo dirbtuvę ir prekiauti savo gamybos bei atsivežtiniais stiklo gaminiais.
- 1547 m. Vilniaus monetų kalykloje pradėti kaldinti dukatai.
- 1547 m. Vilniuje dirbo garsus laikrodininkas Jonas Krokuvietis (iki 1572 m.)
- 1548 m. Italų architektas ir skulptorius Džovanis Činis baigė rekonstruoti Vilniaus Žemutinės pilies rūmus.
- 1551 m. gegužės 8 d. Krokuvoje mirė Ldk ir Lk Žygimanto Augusto antroji žmona karalienė Barbora Radvilaitė. Palaidota Vilniaus katedroje.
- 1551 m. Mikalojus Radvila Juodasis tapo Vilniaus vaivada (iki 1565 m.).
- 1551 m. Vilniuje veikė aukštesniojo tipo teisės mokykla (iki 1570 m.), vadovaujama Petro Roizijaus.
- 1551 m. Ldk ir Lk Žygimantas Augustas leidžia žydams prekiauti mieste, nuomotis namus ir prekyvietes, atidaryti lombardą.
- 1552 m. lapkričio 18 d. Ldk ir Lk Žygimantas Augustas įsakė Vilniaus magistrato potvarkius skelbti lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis.
- 1552 m. Žygimantas Augustas patvirtino Vilniaus barzdaskučių ir chirurgų cecho statutą.
- 1552 m. Įsteigti Vilniaus salyklininkų ir kruopininkų cechais.
- 1553 m. LDK kancleris ir Vilniaus vaivada Mikalojus Radvila Juodasis priėmė evangelikų reformatų tikėjimą ir tapo Lietuvos evangelikų reformatų vadovu.
- 1557 m. gruodžio mėn. Vilniuje Mikalojus Radvila Juodasis sukviėt pirmąjį LDK evangelikų reformatų sinodą. Lietuvoje ėmė formuotis kalvinistiškoji reformatacijos atšaka.
- 1559 m. Vilniaus seimas nutarė atleisti bajorus nuo išvežamojo maito už gabenamas iš savų dvarų miško prekes į užsienį, javus ir gyvulius, taip pat įvežamojo maito už karo reikmenis.
- 1559 m. rugpjūčio 31 d. Vilniuje LDK ir Livonija sudarė sutartį. Livonijos ordinas atsidavė LDK globai ir apsaugai, nutarta bendrai kariauti prieš Rusų valstybę.
- 1559 m. rugsėjo 15 d. Vilniaus sutartimi tarp Žygimanto Augusto ir Rygos arkivyskupo Vilhelmo arkivyskupija taip pat pasidavė LDK politinei globai, jai perdavė Lielvardės ir Viliakos pilis.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJOS CHRONOLOGIJA

- 1560 m. Ldk ir Lk Žygimantas Augustas patvirtino Vilniaus kalvių cecho statutą.
- 1560 m. Gregoras Blandrota stengėsi Vilniuje įkurti protestantišką universitetą, tapo antrinitorizmo Lietuvoje pradininku.
- 1560 m. Vilniuje įkurta Spaso prieglauda.
- 1560 m. Vilniaus miesto vaitas, žymus teisininkas, istorikas Augustinas Rotundas įteikė Mikalojui Radvilai Juodajam lotyniškai parašytą Lietuvos istorijos dalį.
- 1561 m. Į Vilnių atvyko Livonijos ordino magistras Gotardas Ketleris ir Livonijos riterių atstovai, Rygos arkivyskupas Vilhelmas bei Rygos miesto atstovai svarstyti Livonijos pasidavimo klausimo.
- 1562 m. Vilniaus monetų kalykloje kaldinti portugalai.
- 1562 m. Įsikūrė Vilniaus balnininkų cechas.
- 1562 m. Žygimantas Augustas suteikė K. Taksiui privilegiją organizuoti pašto liniją Vilnius–Krokuva–Viena–Venecija.
- 1562 m. Vilniuje iškilmingai atšvęstos Žygimanto Augusto sesers Kotrynos vestuvės su Švedijos karaliaus broliu, Suomijos kunigaikščiu Jonu.
- 1562 m. Mirė LDK politinis veikėjas (Vilniaus vietininkas) Matas Giedraitis.
- 1563 m. Vilniaus sinodas parėmė arijonus.
- 1563 m. vasario 15 d. Rusų kariuomenė užėmė Polocką ir buvo priartėjusi prie Vilniaus.
- 1563 m. gegužės 12 d. Praradus Polocką, Vilniuje Lietuvos seimas svarstė šalies gynybos bei unijos klausimus.
- 1565–1566 m. Vilniaus seimas suskirstė LDK teritoriją į 26 pavietus ir 13 vaivadijų.
- 1565 m. gegužės 24 d. Mirė LDK politinis veikėjas Mikalojus Radvila Juodasis.
- 1567 m. Vilniuje Piotras Mstislavecvas išleido „Apaštala“.
- 1568 m. liepos 10 d. Vilniaus seime bajorai prašė Žygimanto Augusto sutikimo steigti gimnaziją.
- 1569 m. rugsėjo 28 d. Į Vilnių atvyko jėzuitų delegacija tartis dėl kolegijos įsteigimo.
- 1569 m. V. Protasevičius pasikvietė čeką Baltazarą Hostoviną su ketetu vienuolių steigti kolegiją Vilniuje.
- 1569 m. Pradėti statyti Vilniaus jėzuitų kolegijos korpusai.
- 1570 m. liepos 10 d. Jėzuitai atidarė Vilniaus kolegiją.
- 1570 m. spalio 13 d. Pradėtos pamokos penkiose Vilniaus jėzuitų kolegijos klasėse.
- 1570 m. spalio 18 d. Vilniaus kolegijos kieme suvaidintas pirmas spektaklis.
- 1570 m. Prie Vilniaus jėzuitų kolegijos įsteigta biblioteka.
- 1570 m. Mikalojus Radvila Rudasis reformavo Vilniaus aukštesniąją evangelikų reformatų mokyklą.
- 1570 m. Vilniuje evangelikai reformatai pradėjo statyti mokyklą, bažnyčią, bendrąbutį ir prieglaudą.
- 1571 m. Mirus Petriui Roizijui Vilniuje uždaryta mokykla, kurioje buvo dėstoma ir teisė.
- 1571 m. Šv. Jonų bažnyčia perduota jėzuitams.
- 1571 m. vasario 25 d. Vilniaus jėzuitų kolegijoje atidarytas filosofijos skyrius.
- 1572–1573 m. Vilniuje pastatyta Didžioji sinagoga.
- 1574 m. Vilniaus jėzuitų kolegijoje įsteigta matematikos katedra ir teologijos klasė.
- 1574 m. Metų pabaigoje į Vilnių atsikėlė spaustuvininkas reformatas Danielius Lenčickis.
- 1574 m. Vilniuje veikė Lukos ir Kuzmos Mamoničių spaustuvė (iki 1623 m., su pertrauka 1576–1582 m.).
- 1575 m. Vilniaus vyskupas Valerijonas Protasevičius įsteigė bursą bajorų vaikams, studijuojantiems kolegijoje.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1576 m. birželio 25 d. Vilniaus vyskupas Valerijonas Protasevičius kreipėsi į popiežių Grigalių XIII Vilniaus universiteto steigimo reikalu.
- 1576 m. Mikalojus Kristupas Radvila Našlaitėlis iš Bresto perkėlė į Vilnių savo tėvo Mikalojaus Radvilos Juodojo spaustuvę.
- 1576–1581m. Kelne išleistame Georgo Brauno didžiųjų pasaulio miestų atlase paskelbtas pirmasis iki šiol žinomas Vilniaus miesto planas, rodantis Vilnių buvus jau didelį miestą.
- 1578 m. Ldk ir Lk Steponas Batoras Vilniuje įsteigė patrankų liejyklą, patobulino artileriją ir karinę inžineriją, kariuomenę sustiprino samdytais vokiečių ir lenkų daliniais.
- 1578 m. Priimtas Vilniaus siuvėjų cecho statutas.
- 1578 m. liepos 7 d. Lvoje Steponas Batoras davė privilegiją, kuria leido Vilniaus jėzuitų kolegiją pertvarkyti į akademiją. Šios privilegijos nepatvirtinus LDK antspaudo turėtojui Mikalojui Radvilai Rudajam, popiežius Grigalius XIII jos neįteisino.
- 1578 m. rugpjūčio 23 d. Vilniaus vyskupas Valerijonas Protasevičius skyrė fondaciją kuriamam Vilniaus universitetui.
- 1579 m. sausio 1 d. Lkd ir Lk Steponas Batoras patvirtino Vilniaus vyskupo Valerijono Protasevičiaus fondacijos ir leido kolegijos jėzuitams be maito plukdyti Nerimi medžius.
- 1579 m. rugpjūčio 4 d. Vilniuje mirė valstybinis ir karinis veikėjas, Žemaitijos seniūnas, LDK didysis maršalka Jonas Jeronimas Chodkevičius.
- 1579 m. gruodžio 31 d. Vilniuje mirė Katalikų bažnyčios veikėjas, Vilniaus vyskupas Valerijonas Protasevičius.
- 1579 m. balandžio 1d. Steponas Batoras davė antrą privilegiją perorganizuoti Vilniaus jėzuitų kolegiją į akademiją ir universitetą.
- 1579 m. Gardine mirė Lietuvos ir Lenkijos politinis bei karinis veikėjas, vengrų didikas Kasparas Bekešas (palaidotas Vilniuje ant Neries kranto).
- 1579 m. LDK kancleriui Mikalojui Radvilai Rudajam vėl atsakius tvirtinti Stepono Batoro privilegiją dėl kolegijos perorganizavimo į aukštąją, Vilniuje ją mažuoju anspaudu patvirtino pakancleris Eustachijus Valavičius.
- 1579 m. spalio 29 d. Popiežius Grigalius XIII bule Vilniaus jėzuitų kolegijai suteikė universiteto teises ir privilegijas.
- 1579 m. Vyskupas V. Protasevičius neturtingiems Vilniaus universiteto studentams įsteigė bursą.
- 1579 m. Įsikūrė Vilniaus audėjų, stalių, kailininkų cechai.
- Apie 1579 m. Steponas Batoras atidarė Vilniaus monetų kalyklą; ji kaldino denarus, šilingus, grašius, trečiokus, šeštokus, auksinus, aukso dukatus.
- 1580 m. Vilniuje veikė Jono Karcano ir jo sūnaus Juozapo spaustuvė (iki 1620 m.).
- 1581 m. kovo 1 d. Steponas Batoras patvirtino Vyriausiojo Lietuvos tribunolo nuostatus.
- 1581 m. Vilniaus universitete profesoriavo (iki 1587 m.) portugalas Emanuelis de Vega, kuris mokėjo lietuvių kalbą.
- 1581 m. Vilniuje bažnyčios aikštėje jėzuitai surengė pirmą viešą protestantiškų knygų deginimą.
- 1581 m. Vilniuje veikė Evangelikų reformatų bažnyčios spaustuvė.
- 1581 m. Vilniuje po gaisro atstatyta Šv. Onos bažnyčia.
- 1582 m. kovo 20 d. Vilniuje mirė publicistas, istorikas, teisininkas Augustinas Rotundas.
- 1582 m. Popiežius Grigalius XIII įsteigė Vilniuje popiežiaus seminariją – Alumnatą.
- 1582 m. Vilniaus universitete apgintos dvi daktaro disertacijos.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1582 m. Įsikūrė Vilniaus kepurininkų cechas.
- 1584 m. Ldk ir Lk Steponas Batoras uždraudė verstis barzdų skutimu ir chirurgija Vilniuje, Kaune ir kituose LDK miestuose tiems, kurie nebuvo Barzdaskučių ir chirurgų cecho nariai.
- 1584 m. Vilniuje veikė stačiatikių Šv. Dvasios brolijos mokykla.
- 1584 m. Vilniaus universitete profesoriavo 8 lietuviai, 7 lenkai, 5 mozūrai, 3 rusai ir poznaniečiai, 2 ispanai, 1 švabas, 1 anglas, 1 portugalas, 1 prūsas.
- 1584 m. Vilniaus universitete pirmą kartą suteikti filosofijos mokslų laipsniai.
- 1584 m. Karcanų spaustuvėje išleista italo Simono Simonijaus knyga „Maži fizikos ir medicinos komentarai bei kiti raštai“ (lotynų k.) – pirmasis žinomas Lietuvoje medicinos leidinys.
- 1585 m. Vilniaus akademijos spaustuvėje išleista viena pirmųjų latviškų knygų – Petruso Kanizijaus „Katalikų katekizmas“.
- 1585 m. Mamoničių spaustuvėje išspausdinti Vyriausiojo Lietuvos tribunolo nuostatai.
- 1585 m. Vilniuje išleista Andrėjaus Rimšos knyga, viena pirmųjų, parašytų Lietuvoje lenkų kalba – „Deketeros akroama“ („Dešimtmetis pasakojimas“).
- 1586 m. Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio spaustuvė perduota Vilniaus universitetui.
- 1588 m. sausio 28 d. Krokuvos seime Zigmantas Vaza patvirtino Trečiąjį Lietuvos Statutą (išspausdintas Vilniuje kanceliarine slavų kalba).
- 1589 m. Vilniuje lankėsi Ldk ir Lk Zigmantas Vaza.
- 1590 m. Vilniuje Luka Mamoničius pastatė trečią popieriaus dirbtuvę.
- 1591 m. liepos 10 d. Buvo padegti Vilniaus evangelikų reformatų namai, mokykla ir ligoninė.
- 1592 m. Vilniaus miestiečiai apgriovė Didžiąją sinagogą.
- 1593 m. Vilniuje vyko Konvokacinis seimas.
- 1593 m. Vilniaus žydai gavo Ldk ir Lk karaliaus Zigmanto Vazos privilegiją, leidžiančią žydams verstis prekyba, ne tik nuomoti, bet ir įsigyti iš bajorų namus. Tuomet žydams patvirtinta teisė turėti savo sinagogas, kapines, pirtis ir mėsines.
- 1594 m. Vilniuje lenkų kalba išleistas pirmasis evangelikų reformatų katekizmas, parengtas Stanislovo Sudrovskio.
- 1594 m. Vilniuje Leonas Sapiega skyrė lėšų Šv. Mykolo bažnyčiai – šeimos mauzoliejiui ir Bernardinų vienuolynui statyti.
- 1594 m. Vilniuje įsteigtas Bernardinų (antras) vienuolynas.
- 1595 m. Vilniaus akademijos spaustuvėje išleistas M. Daukšos verstas J. Ledesmos katekizmas. Išspausdintas M. Daukšos „Katekizmas“ – pirmoji lietuviška knyga Vilniuje.
- 1595 m. Įsikūrė Vilniaus liejinkų, mūrininkų ir dailidžių cechai.
- 1596 m. Šv. Dvasios brolijos spaustuvėje išleista L. Zizanijaus „Gramatika slovenska“ ir Aleksandrijos patriarcho M. Pigaso „Dialogas“ (graikų k.)
- 1596 m. Vilniuje veikė evangeliko reformato Petro Blastaus Kmitos spaustuvė.
- 1596 m. Vilniuje veikė Saliamono ir Urliko Zulcerių spaustuvė.
- 1596 m. Įsteigtas Vilniaus mėsininkų cechas.
- 1599 m. Vilniuje akademijos spaustuvėje išleista kanaunininko M. Daukšos lietuvių k. išversta J. Vujeko „Katalikų postilė“.
- 1600 m. Vilniuje Kristupo Mikalojaus Perkūno dvaro kapelos muzikanto Mykolo Angelo Galilėjaus šeimoje gimė Galilėjo Galilėjaus sūnėnas Vinčencas – būsimasis dirigentas.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJOS CHRONOLOGIJA

- 1600 m. Vilniuje Jokūbas Morkūnas išleido N. Rejaus „Postilės” lietuvišką vertimą „Postilė lietuviška”.
- 1600–1650 m. Vilniuje buvo 233 mūriniai namai, iš jų 163 miestiečių, apie 60 ponų, 49 žydų mūriniai ir mediniai namai.
- 1602 m. Susikūrė bendra Vilniaus pirklių organizacija; jai vadovavo Pirklių rūmai (60 žmonių).
- 1602 m. Vilniaus vyskupijos sinode Vilniaus vyskupas Benediktas Vaina rekomendavo klebonams turėti J. Ledesmos katekizmą lietuvių kalba.
- 1602 m. Vilniuje išleista LDK gyvenančiojo šveicaro, reformacijos veikėjo, gydytojo Johano Haslerio knyga („Apie maro išvengimą ir profilaktiką”; lotynų k.).
- 1604 m. Vilniuje pradėta statyti Šv. Kazimiero bažnyčia.
- 1604 m. Vilniuje vyko Ldk ir Lk Kazimiero Jogailaičio sūnaus Kazimiero kanonizavimo šventuoju iškilms.
- 1605 m. gegužės 2–7 d. Vilniaus konvokacija ėmėsi priemonių karui Livonijoje paremti.
- 1608 m. Vilniaus batsiuvių cechų magistrato reikalavimu uždraudė meistrų žmonoms pardavinėti rinkoje savo vyrų gaminius.
- 1610–1623 m. Šv. Jonų bažnyčioje K. Sirvydas lietuviškai sakė pamokslus.
- 1610 m. Zigmantas Vaza, jėzuitų įkalbėtas, uždraudė Šventosios Dvasios brolijos spaustuvės veiklą, įsakydamas surinkti ir sudeginti jos leidinius.
- 1610 m. Vilnių nusiaubia dideli gaisrai, sudega Katedra.
- 1611 m. Vilniuje lankėsi Ldk ir Lk Zigmantas Vaza.
- 1611 m. Vilniuje jėzuitų vadovaujama maldininkų minia sudegino protestantų sinodą, biblioteką ir pastorių namus.
- 1611 m. Paplaujoje įkurta Vilniaus magistrato popieriaus dirbtuvė.
- 1613 m. Amsterdame išleistame Lietuvos žemėlapyje Vilnius kartu su priemiesčiais aprašomas kaip didelis ir garsus miestas.
- 1614 m. Vilniaus jėzuitų kolegijoje ir noviciate, o galbūt ir universitete atsiranda lietuvių kalbos pratybos – akademiniai būreliai.
- 1618–1623 m. Skulptorius van den Blokė kūrė Stanislovo Radvilos antkapinį paminklą (paminklas pastatytas Vilniuje, Bernardinų bažnyčioje).
- 1618 m. Vilniuje LDK išdo raštininko J. M. Korsako testamentu įsteigta bursa lietuvių studentams ir fundacija stipendijoms.
- 1620–1630 m. Vilniuje pastatyta Visų Šventųjų bažnyčia.
- 1622 m. Vilniuje pastatyti nauji Alumnato rūmai.
- 1622 m. Vilniuje įsteigtas Benediktinų vienuolynas.
- 1623 m. Priimtas Vilniaus druskininkų gildijos statusas.
- 1625 m. rugsėjo mėn. Švedai mėgino užimti Daugpilį, tačiau iš Vilniaus pasiūsti daliniai, vadovaujami Smolensko vaivados Alksandro Korvino-Gosevskio, jį apgynė.
- 1626 m. Vilniuje įsteigtas Basųjų karmelitų vienuolynas.
- 1627 m. VU buvo žinomi Galilėjo Galilėjaus atradimai: Tomo Rostogos dėstytoje gamtos filosofijos kurse minimas Galilėjaus sukonstruotas teleskopas ir atrastos Saulės dėmės.
- 1628 m. Vilniuje įsteigta bazilijonų unitų spaustuvė (veikė iki 1629 m. ir 1760–1839 m.).
- 1629 m. VU matematikos dėstytojas Andrius Milevskis (nuo 1633 m. profesorius) per astronomijos paskaitą aiškino studentams M. Koperniko heliocentrinę sistemą.
- 1631 m. LDK vėliavininkas, Vyriausiojo Lietuvos tribunolo maršalka Mikalojus Sapiega VU bibliotekai dovanavo knygų rinkinį.
- 1632 m. gegužės 15 d. Prasidėjo Vilniaus konvokacijos posėdžiai.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1633 m. liepos 26 d. Ldk ir Lk Vladislovas Vaza raštu leido žydams užvažiuojamuosiuose pirklių namuose bei rinkoje pardavinėti silkes, druską, varškę, lajų, odas, medų. Buvo galima prekiauti tik Vilniuje supirkta silke ir druska, iš kitur atsigabenti uždrausta.
- 1633 m. Priimtas Vilniaus juostininkų cecho statusas.
- 1633 m. Vilniaus žydai gavo Ldk ir Lk Vladislovo Vazos privilegiją, leidžiančią žydams apsigyventi gatvėje, kurioje buvo Didžioji sinagoga.
- 1633 m. Vilniuje pradėjo veikti Stačiatikių kolegija.
- 1635 m. Vilniuje įsteigtas Bonifratrų vienuolynas, bonifratrai šalia vienuolyno įrengė bažnyčią.
- 1636 m. Vilniaus Žemutinės pilies teatre (LDK valdovo dvaro teatre) pastatyta dvaro kompozitoriaus M. Skakio opera „Elenos pagrobimas“ – pirmoji opera LDK.
- 1638 m. kovo 28 d. Vilniaus vaivada Mykolas Višnioveckis išleido įsakymą įvesti tvarką Vilniuje.
- 1638 m. Vilniuje pastatyta Šventosios Dvasios stačiatikių cerkvė.
- 1639 m. Patvirtintas naujas Vilniaus barzdaskučių ir chirurgų cecho statusas.
- 1639 m. Priimtas Vilniaus audėjų cecho statusas.
- 1639 m. Vladislovas Vaza Vilniuje lietuvių kalba parašė įsaką, draudžiantį Prūsijos lietuviams medžioti hercogo giriose.
- 1640 m. Vilniuje po protestantų susidūrimo su katalikais panaikinta žymiausioji evangelikų reformatų mokykla ir bažnyčia.
- 1642 m. Vilniaus gatvėse pradėti kasti kanalizacijos grioviai.
- 1644 m. Vilniuje (Užupyje) įsteigtas Atgailos kanaunininkų vienuolynas.
- 1644 m. Vilniaus Žemutinės pilies teatre įvyko paskutinė šio teatro premjera – pastatyta M. Skakio opera „Andromeda“.
- 1645 m. VU matematikos profesorius Osvaldas Krigeris per Astronomijos paskaitas pripažino M. Koperniko heliocentrinę sistemą.
- 1646 m. Vilniuje pranciškonai įsteigė Nekaltojo prasidėjimo broliją.
- 1646 m. Frydrichas Getkantas sudarė Vilniaus priemiesčio Lukiškių planą.
- 1647 m. Patvirtintas Vilniaus mėsininkų cecho statusas.
- 1647 m. Iš LDK kilęs Danielius Butvilas VU dėstė filosofiją ir teologiją.
- 1648 m. Vilniuje iškilmingai sutiktas Ldk ir Lk Jonas Kazimieras.
- 1649 m. Vilniaus vyskupijos konsistorija nutarė, kad Vilniaus kunigų seminarijos klierikai privalo išmokti kalbėti lietuviškai.
- 1649 m. birželio 8 d. Vilniuje gaisras sunaikino Rotušę ir apie pusę miesto.
- 1650 m. Vilniuje mirė poetas ir medikas Danielius Nabroviskis.
- 1651 m. Vilniaus vyskupijoje buvo 354 parapijos.
- 1652 m. Vilniuje Ldk ir Lk Jonas Kazimieras atidarė monetų kalyklą.
- 1655 m. rugpjūčio 7 d. Įvyko paskutinės nesėkmingos Vilniaus vaivados Jonušo Radvilo vadovaujamos kautynės su Rusijos kariuomene prie Vilniaus.
- 1655 m. rugpjūčio 10 d. Vilniaus įgula, vadovaujama Žeromskio, pasidavė rusų kariuomenei.
- 1655 m. rugpjūčio 14 d. Į Vilnių atvyko Rusijos caras Aleksejus Michailovičius.
- 1655 m. rugpjūčio mėn. Jonušas Radvila su 5000 karių pasitraukė į Kėdainius, atsitraukdama kariuomenė sudegino Vilniuje tiltą per Nerį.
- 1655 m. rugsėjo 13 d. Vilniuje Aleksejus Michailovičius, kaip Vytauto dukters Sofijos palikuonis, pasiskelbė Lietuvos, Gudijos, Voluinės ir Podolės didžiuoju kunigaikščiu.
- 1655 m. Vilniuje išleista Žygimanto Liauksmينو parašyta pirmoji originali Lietuvoje graikų kalbos gramatika „Epitome institutionum linguae graecae“.
- 1658 m. rugsėjo mėn.–spalio 9 d. Vilniuje vyko Rusijos ir Lietuvos ir Lenkijos valstybės derybos dėl taikos sudarymo.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1658 m. spalio 21 d. Verkiuose rusų daliniai sumušė Ldk lauko etmono V. Korvino-Gosevskio divizijos dalį, o ji patį paėmė į nelaisvę.
- 1661 m. LDK kariuomenė išvadavo Vilniaus miestą (išskyrus pilį).
- 1661 m. gruodžio 2 d. Kapituliavo Vilniaus pilyje besigynusi rusų įgula.
- 1662 m. Samdyta kariuomenė pakėlė maištą ir prie Vilniaus nužudė LDK lauko etmoną Vincentą Korviną-Gosevskį ir maršalą Kazimierą Žeromskį.
- 1662 m. Vilniaus magistratas atstatė Rotušės bokštą.
- 1662 m. Vilniaus vyskupo Jurgio Bialozoro raštu visi vyskupijos dvasininkai įpareigoti lietuvių kalba skelbti raštu ir žodžiu katalikų tikėjimo išpažinimą.
- 1662 m. Vilniuje gyveno apie 415 žydų.
- 1663 m. Priimtas Vilniaus stiklių cecho statutas.
- 1664–1666 m. Vilniaus Žemutinės pilies teritorijoje veikė Tito Livijaus Boratinio monetų kalykla; ji kaldino lietuviškus varinius šilingus.
- 1664 m. Priimtas Vilniaus žuvininkų cecho statutas.
- 1664 m. Vilniuje įsteigta Akademijos ir Šv. Jonų bažnyčios kapela.
- 1665 m. Vilniaus siuvėjų cechą gavo Ldk ir Lk Jono Kazimiero suteiktą papildytą statutą.
- 1665 m. Iš LDK kilęs Mykolas Telšietis dėstė Vilniaus universitete.
- 1667 m. Vilniaus akademijos spaustuvėje išleistas pirmasis Lietuvoje muzikos vadovėlis – Žygimanto Liauksmio „Muzikos menas ir praktika“.
- 1668–1675 m. Pradėta Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčios statyba.
- 1668 m. Antakalnyje įsteigtas Reguliariųjų Laterano kanauninkų vienuolynas.
- 1668 m. Per gaisrą nukentėjo Vilniaus rotušė.
- 1669 m. Kalvarijoje (prie Vilniaus) pastatyta katalikų bažnyčia ir vienuolynas.
- 1670 m. Minimas Vilniaus rotušės kalėjimas.
- 1671–1673 m. Italų architektas Batista Fredianis Vilniuje pastatė medinį arkinį tiltą per Nerį.
- 1677 m. Vilniuje atstatyti Bernardinų bažnyčia ir vienuolynas.
- 1677 m. VU pradėta dėstyti etika.
- 1680 m. Priimtas Vilniaus zomšos išdirbėjų ir pirštinių gamintojų cecho statutas.
- 1682 m. Vilniaus katalikai sunaikino už miesto sienos įsikūrusią evangelikų reformatų bažnyčią, prieglaudą ir kitas įstaigas.
- 1682 m. J. Drevasas VU studentams aiškino mikroskopo sandarą.
- 1690–1694 m. Kairiajame Neries krante D. Sluškos iniciatyva pastatyti rūmai – didikų Sluškų rezidencija.
- 1694 m. balandžio 18 d. Vilniaus katedroje LDK didysis etmonas Kazimieras Jonas Sapiega atskirtas nuo Bažnyčios ir prakeiktas.
- 1694 m. Vilniuje įsteigtas Viziticiečių vienuolynas.
- 1694 m. Vilniuje įsteigta Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia.
- 1696 m. Vilniuje įsteigta Viešpaties Įžengimo Dangun bažnyčia.
- 1700 m. Vilniaus vyskupas Konstantinas Kazimieras Bžostovskis Verkiuose pastatydino mūrinius rūmus.
- 1701 m. Vilniuje sušauktas LDK bajorų suvažiavimas. Iširo Gardine sušauktas bajorų seimas.
- 1702 m. balandžio 5 d. Švedų kariuomenė užėmė Vilnių.
- 1702 m. gegužės mėn. Švedų kariuomenė paliko Vilnių.
- 1702 m. Šnipiškėse įsteigta Šv. Rapolo bažnyčia.
- 1703 m. Trinapolyje (prie Vilniaus) pastatyta katalikų bažnyčia ir įsteigtas Trinitorių vienuolynas.
- 1705 m. Vilniuje įsteigtas Rokitų vienuolynas.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1707 m. Vilniaus rotušės bokšte įtaisytas daugiau kaip 3000 auksinų kainavęs paauskuotas laikrodis su varpų ir cimbolų muzika.
- 1707 m. Gaisras nusiaubė Vilnių.
- 1709 m. Vilniuje įsteigta Šv. Roko špitalė.
- 1710 m. Vilniaus vyskupas Konstantinas Kazimieras Bžostovskis ganytojišku laišku pareikalavo, kad knygų pirkliai, leidėjai ir spaustuvininkai be Bažnyčios leidimo nespausdintų ir neplatintų knygų.
- 1710 m. Paskelbtas Vilniaus vyskupo Konstantino Bžostovskio laiškas, kuriame nurodyta vaikus mokyti rašto.
- 1712 m. Vilniaus amatininkai, nepripažindami magistrato vyresnybės, išsirinko savo atskirą valdžią ir du miesto bendruomenės direktorius.
- 1713 m. Vilniaus amatininkai pasiskundė Ldk ir Lk Augustui II, kad valdžia juos apkrauna neteisėtais mokesčiais, rinkliavomis, be jokios priežasties suima cechų seniūnus, laiko kalėjime, išplaka prie Rotušės rykščėmis ir kt.
- 1720 m. Įvyko Vilniaus miestiečių, vadovaujamų batsiuvio Jurgio Beliavo ir auksakalio Gabrieliaus Kryžnausko, sukilimas. Vilniaus vaivada su kariuomene sukilimą nuslopino.
- 1722 m. Vilniaus vyskupas Konstantinas Kazimieras Bžostovskis į Vilnių pakvietė vienuolius pijorus.
- 1723 m. Vilniuje įsteigta Šv. Jokūbo špitalė.
- 1726 m. Vilniuje įsteigta Pijorų kolegija.
- 1727 m. Vilniuje įsteigtas Šv. Pauliaus emeritų vienuolynas.
- 1729–1756 m. Vilniuje pastatyta Vizitiečių bažnyčia.
- 1731 m. Prie Gardino gimė teisininkas, matematikas, VU profesorius Bernardas Motiejus Sirutis.
- 1737–1741 m.,
1746–1749 m. Vilniuje Jonas Pažakovskis leido pirmuosius LDK politinius, istorinius ir kitokius kalendorius.
- 1737 m. Vilniuje gaisras nusiaubė Šv. Jonų bažnyčią.
- 1738 m. spalio 6 d. Išleista Vilniaus miesto magistrato instrukcija atstovams, vykstantiems į Varšuvos seimą dėl feodalų daromų skriaudų miestui ir dėl kitų miesto reikalų.
- 1740 m. spalio mėn. Vilniuje iškilmingai atidaryta po 1737 m. gaisro atstatyta Šv. Jonų bažnyčia.
- 1744 m. Pagal Jono Kristupo Glaubico projektą Vilniuje atstatyta ir rekonstruota Evangelikų liuteronų bažnyčia ir įrengtas rokokinis interjeras.
- 1744 m. Vilniuje atidaryta Gailėstingųjų seserų špitalė.
- 1746 m. Vilniuje įsteigta Švč. Mergelės Marijos Paguodos bažnyčia.
- 1748 m. Vilniuje gaisras sunaikino didžiąją miesto dalį.
- 1749 m. Mieste siautėjo gaisras.
- 1750–1756 m. Pagal Jono Kristupo Glaubico projektą Vilniuje rekonstruota Misionierių bažnyčia.
- 1751 m. Vilniuje įsikūrė Kilmingųjų kolegija.
- 1752 m. Parudaminyje (prie Vilniaus) įsikūrė Vilniaus benediktinai.
- 1753 m. Tomas Žebrauskas įsteigė VU astronomijos observatoriją.
- 1754 m. Vilniuje veikė pijorų spaustuvė.
- 1756 m. Vilniuje pagal Juozo Fontanos projektą perstatyti Sluškų rūmai.
- 1757 m. Vilniuje išleistas prancūzų kalbos žodynelis.
- 1760 m. vasario 23 d. Ldk ir Lk Augustas III suteikė privilegiją Vilniaus jėzuitų akademijos prižiūrėtojui P. Paprockiui leisti literatūrinius, politinius ir užsienio žinių laikraščius.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1760 m. balandžio 18 d. Vilniaus jėzuitų akademijos prižiūrėtojas P. Paprockis išleido „Kurjer Litewski“ – pirmąjį periodinį Lietuvos leidinį.
- 1764–1794 m. Vilniuje ėjo laikraštis „Gazeta Wilcńska“, redaguojamas jėzuito A. Januškevičiaus.
- 1765 m. Vilniaus Šv. Jurgio bažnyčioje nutapytos freskos – Zigmanto Vazos ir trys Radvilų portretai.
- 1766 m. vasario 24 d. Martynas Počobutas, stebėdamas Mėnulio užtemimą, nustatė geografines Vilniaus koordinates.
- 1766 m. Panaudojus išlikusias atramas, Vilniuje atstatytas sudegintas mūrinis tiltas ir nudažytas žaliai – taip atsirado Žalioji tiltas.
- 1767 m. Pranciškus Norvaiša VU pirmasis ėmė dėstyti visas ano meto matematikos šakas.
- 1769 m. Vilniaus burmistro B. Milerio pastangomis įkurtos Rasų kapinės.
- 1769 m. Per audrą nugriuvo vienas Vilniaus katedros fasado bokštų.
- 1770 m. Vilniuje jėzuitai prie Kilmingųjų kolegijos įkūrė naują biblioteką.
- 1770 m. VU pradėti pirmieji Lietuvoje meteorologiniai stebėjimai.
- 1774 m. Vilniuje išleista pirmoji LDK prancūzų kalbos gramatika.
- 1775 m. Vilniuje prie Šv. Roko špitolės Mykolo Renjė rūpesčiu įsteigtas pirmasis Lietuvoje gimdymo skyrius ir pribuvėjų mokykla.
- 1775 m. Vilniuje įsteigta pirmoji LDK mokytojų seminarija parapinių mokyklų mokytojams ir vargonininkams rengti.
- 1776 m. Vilniuje atsirado pirmoji masonų organizacija – Lietuvos ir Lenkijos valstybės Šv. Karolio kavaliarių organizacijos komandorija.
- 1776 m. Vilniuje pradėta rengti viešus mokamus koncertus.
- 1778 m. Vilniaus masonai sudarė „Gerojo ganytojo“ ložę.
- 1778 m. M. Knakfusas Vilniuje pastatė Šv. Bartolomėjaus bažnyčią.
- 1780 m. Vilniaus masonai suskilo į „Uoliojo lietuvio“, prancūziškąją „Gerojo ganytojo“ ir vokiškąją „Išminties šventovės“ ložes.
- 1781 m. Profesorius Steponas Laurynas Bizijus tapo pirmuoju VU medicinos fakulteto dekanu.
- 1781 m. Botanikas Žanas Emanuelis Žiliberas iš Gardino atvyko dirbti į VU.
- 1781 m. Vilniaus universitetas pavadintas Vyriausiąja Lietuvos mokykla.
- 1781 m. Dalis Gardino botanikos sodo kolekcijų perkelta į Vilnių (jos sudarė Vilniaus botanikos sodo pagrindą).
- 1781 m. Vilniaus universitete įsteigtas Medicinos fakultetas.
- 1781 m. Vilniaus universitete įsteigtos Romos teisės ir krašto teisės katedros.
- 1781 m. Vilniaus universiteto Gamtos mokslų katedroje pirmą kartą LDK pradėti nagrinėti agronomijos klausimai.
- 1781 m. Vyriausiojoje Lietuvos mokykloje (VU) įsteigta Gamtos mokslų katedra.
- 1781 m. birželio 19 d. Sugriuvo Vilniaus rotušės bokštas.
- 1781 m. Vilniaus rotušės laikrodis perkeltas į Šv. Kazimiero bažnyčios bokštą.
- 1781 m. Vilniuje lotynų kalba išleista Ž. E. Žilibero knyga „Lietuvos flora“.
- 1782 m. Pagal Martyno Knakfuso projektą pradėta VU astronomijos observatorijos priestato statyba.
- 1782 m. Baigtas tvarkyti Vilniaus universiteto botanikos sodas.
- 1783 m. VU anatomas S. Bizijus lotynų kalba išleido osteologijos vadovėlį.
- 1783 m. VU įvedus prigimtinės teisės kursą, kaip savarankiška mokslo šaka pradėjo formuotis politinė ekonomija.
- 1783 m. Pagal L. Stuokos-Gucevičiaus projektą pradėta Vilniaus katedros rekonstrukcija.
- 1783 m. Vilniaus universitete pradėta dėstyti fiziokratų teorija.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1783 m. Prie VU įsteigta mokytojų seminarija; ji rengė mokytojus vidurinėms mokykloms.
- 1784 m. LDK pakancierio J. L. Chreptavičiaus pastangomis iš valstybės išdo Vilniaus rotušei atstatyti skirta 60 tūkst. auksinų.
- 1784 m. Dž. Kuko ekspedicijos dalyvis Johanas Georgas Adamas Forsteris VU dėstė minerologiją, botaniką ir zoologiją.
- 1784 m. J. Langmejeris VU fakultete pradėjo skaityti higienos kursą.
- 1785 m. Jokūbas Briotė pirmasis Vilniuje pradėjo skiepyti nuo raupų.
- 1785–1791 m. Italų dailininkas ir skulptorius Tomas Rigin sukūrė barokines skulptūras iš stiuko Vilniaus katedrai.
- 1785 m. VU profesorius J. Sartoris pradėjo skaityti farmacijos kursą.
- 1785 m. VU pradėta dėstyti chemija su gyvųjų organizmų chemijos pradmenimis.
- 1785–1790 m. Aktorius, dainininkas, režisierius ir dramaturgas Voicechas Boguslavskis Vilniuje įkūrė pirmą viešąjį teatrą.
- 1785 m. Vilniuje sudarytos viešojo teatro dramos, operos ir baleto trupės.
- 1787 m. Vilniuje įsteigtas Šariečių (Gailistingųjų seserų) ordinas.
- 1788 m. Vilniaus burmistras P. Dubinskis surinko ir išspausdino Vilniaus miestui suteiktas valdovų privilegijas.
- 1790 m. Vilniuje pagal M. Knakfuso projektus rekonstruoti Bžostovskių ir Tyzenhauzų rūmai.
- 1790 m. L. Stuoka-Gucevičius sudarė topografinį Vilniaus vakarinės dalies planą.
- 1791 m. Pagal M. Knakfuso projektus Vilniuje rekonstruoti Lopacinskių rūmai ir Žalioji tiltas per Nerį.
- 1791 m. Trakų vaivados M. Oginskio žmonos Jadvygos Vilniuje nupirktuose pastatuose įsteigti pirmieji Lietuvoje kūdikių ir vaikų namai; jie pavadinti Vaikelio Jėzaus kūdikių auklėjimo namais.
- 1793 m. sausio 23 d. Peterburge pasirašyta konvencija dėl Lietuvos ir Lenkijos valstybės antrojo padalijimo.
- 1793 m. VU įsteigta Architektūros katedra; pirmuoju jos vedėju buvo profesorius L. Stuoka-Gucevičius.
- 1793 m. M. Knakfusas pagal savo projektą netoli Vilniaus Žemutinės pilies baigė statyti Lietuvos Metrikos archyvo rūmus.
- 1793 m. Vilniuje veikė italų dailininko Konstantino Vilanio tapybos ir piešimo studija.
- 1794 m. balandžio 22–23 d. Vilniuje J. Jasinskis, padedamas civilių gyventojų, suėmė Rusijos kariuomenės įgulos vadą generolą Arsenjevą, didįjį LDK etmoną S. Kosakovskį ir daugiau kaip 1000 karcivių bei karininkų.
- 1794 m. balandžio 22–23 d. Sukilėliai išvadavo Vilnių.
- 1794 m. balandžio 24 d. Vilniaus rotušės aikštėje paskelbtas 2328 sukilėlių pasirašytas sukilimo aktas ir sudaryta sukilėlių vyriausybė.
- 1794 m. balandžio 24 d. Jokūbas Jasinskis paskirtas Vilniaus komendantu.
- 1794 m. liepos 19–20 d. Vilniaus sukilėliai sėkmingai atrėmė Rusijos kariuomenę, puolančią miestą.
- 1794 m. rugpjūčio 11 d. Vilniaus gynėjai kapituliavo.
- 1794 m. Vilniuje lenkų kalba du kartus per savaitę ėjo laikraštis „Gazeta Narodowa Wileńska“.
- 1795 m. Sukilimui pralaimėjus, Abiejų Tautų Respublika likviduojama ir Lietuva prijungiama prie Rusijos. Vilnius tampa gubernijos miestu. Vilniaus generalgubernatorius rezidencija buvo įsikūrė Vyskupų rūmuose (dabar Prezidentūra).

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1795 m. Caro valdžia įrengia kareivines uždarytame jėzuitų vienuolyne prie Šv. Rapolo bažnyčios.
- 1797 m. Mirė religinis filosofas, matematikas ir filologas Eljahu ben Šlomo – Zalman Kremeris, parašęs daugiau negu 70 darbų, žinomas Vilniaus Gaono vardu. Gimė 1720 m.
- 1798 m. Caro valdžia įrengia kareivines uždarytame jėzuitų vienuolyne prie Šv. Ignoto ir Šv. Kazimiero bažnyčių.
- 1799–1803 m. Nugriaunama Žemutinė pilis (Rezidenciniai valdovų rūmai) ir dalis Aukštutinės pilies.
- 1799 m. Vilniuje pradeda veikti žydų spaustuvė – ji buvo viena iš dviejų, esančių Rusijos imperijoje.
- 1800–1805 m. Nugriaunami miesto sienos vartai (išskyrus Medininkų) ir bokštai.
- 1803 m. balandžio 16 d. Vyriausioji Vilniaus (buvusioji Lietuvos) mokykla reorganizuota į Vilniaus imperatoriškąjį universitetą.
- 1805 m. J. Frankas įkuria Vilniaus medicinos draugiją.
- 1812–1842 m. Šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčia naudota karo ligoninei ir kariniam sandėliui.
- 1812 m. birželio 28 d. Prancūzų kariuomenė užima Vilnių.
- 1812 m. gruodžio 10 d. Į Vilnių įžengia M. Kutuzovo vadovaujama rusų kariuomenė.
- 1815 m. gruodžio 21 d. Vilniuje mirė ir buvo palaidotas Vilniaus cvangelikų reformatų kapinėse (Pylimo g.) vienas žymiausių XVIII a. kartografų ir entomologų Karolis (Šarlis) Hermanas de Pertė (g. 1740 m.)
- 1817 m. Patvirtinamas pirmasis perspektyvinis Vilniaus plėtros planas. Sudaryti Vilniaus miesto planai, pagrįsti klasicizmui būdingos griežtos geometrinės kompozicijos principais.
- 1818–1860 m. Susikuria Šubravcų (Nenaudėlių) ir Filomatų (Mokslo mylėtojų) draugijos.
- 1818 m. Vilniuje pastatyta 113 mūrinių ir 119 medinių namų.
- 1820 m. Susikuria Filaretų (Dorovingų) draugija. Vadovas T. Zanas.
- 1821 m. Stačiatikių reikmėms perduota Švč. Trejybės bažnyčia Vilniuje.
- 1822–1823 m. Išspausdinti pirmieji A. Mickevičiaus poezijos tomeliai.
- 1822–1824 m. Vilniuje veikia žemaičių studentų būrelis.
- 1822 m. Caro įsaku uždraudžiama masonų ložių veikla. Keturis įkurti Vilniaus universitete lietuvių kalbos katedrą.
- 1823–1824 m. Caro valdžia suseka ir sutriuškina Vilniaus universiteto studentų draugijas.
- 1829 m. balandžio mėn. Buvo tvirtinama krantinė prie Žaliojo tilto, bet kitais metais pavasario vanduo vėl ją išardė; išncšė daug žemių ir išrovė fašingą – iš surištų virbų padarytus sutvirtinimus.
- Buvo labai didelis potvynis. Vilnios vanduo suardė ar sugadino Oginskio malūno tvanką ir kanalą, prie Oginskio ir Vyskupo malūnų esančius tiltus, Bernardinų tiltą, krantus tarp Vyskupo malūno ir Bernardinų tilto, Arsenalo tiltą ir kitus mažesnius tiltelius.
- 1830–1914 m. Lietuvoje ir Vilniuje atsiranda modernio stilius.
- 1830–1831 m. Sukilimas Lenkijoje, Lietuvoje ir Baltarusijoje. Vilnius – vienas iš sukilimo centrų.
- 1831 m. sausio pabaiga Sukilimui Lietuvoje ir Baltarusijoje rengti bei jam vadovauti Vilniuje susikuria Vyriausiasis Lietuvos komitetas. Jį sudarė M. Balinskis, A. Goreckis (pirm.), J. Hrebnickis, E. J. Remeris, L. Rogalskis, S. Šumskis, L. Zambžickis.
- 1831 m. Nugriauti net 32 netinkantys karo reikmėms Aukštutinės ir Žemutinės pilių teritorijų pastatai (XVII a. Katvičių rūmai, vikariatas, senieji Vyskupų rūmai). Vilniaus pilių teritorijoje įrengta antros kategorijos tvirtovė.
- 1831 m. birželio 19 d. Jungtinė sukilėlių kariuomenė nesėkmingai susirėmė su caro kariuomene Panerių kalvose ir mūšį pralaimėjo.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- Po 1831 m. Nustoję eiti visa lenkiška Vilniaus periodika. Dviem kalbom – rusiškai ir lenkiškai ėjo tik valdžios oficiozas „Litovskij Vestnik“ ir „Kurjer Litewski“.
- 1832 m. Šv. Rapolo bažnyčia Vilniuje pavirsta karinių reikmenų sandėliu. Caro valdžia Šv. Kazimiero bažnyčią pavertė Šv. Mikalojaus (Nikolajevskij sobor) cerkve.
- 1832 m. gegužės 13 d. Įkuriamą Medicinos ir chirurgijos akademija ir Romos katalikų dvasinė akademija.
- 1834 m. Uždaromas Vilniaus universitetas.
- 1836 m. Vilniaus Aukštutinės pilies bokšte įrengta optinio telegrafo Peterburgas–Vilnius–Varšuva stotis.
- 1836–1837 m. Įsteigta slapta P. Savičiaus draugija, pavadinta „Demokratų draugija“.
- 1836–1837 m. Įrengiant tvirtovę Žemutinės pilies teritorijoje buvo sunaikinti Pilies vartai, Vyriausiojo tribunolo, Pilies ir Žemės teismo rūmai, Rokitų vienuolynas ir bene 7 privatūs namai.
- 1838 m. S. Konarskis visas nelegalias grupes subūrė į politinę organizaciją „Lenkų tautos sąjunga“.
- 1839 m. vasario 27 d. Vilniuje S. Konarskiui įvykdyta mirties bausmė.
- 1840 m. Ant vakarinio Aukštutinės pilies bokšto užstatytas medinis optinio telegrafo anstatas.
- 1840–1842 m. Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje vargonininkavo kompozitorius S. Moniuška.
- 1841 m. Likviduotas Sereikiškių parke buvęs Vilniaus universiteto Botanikos sodas.
- 1841–1851 m. J. Kraševskis leidžia žurnalą „Atheneum“.
- 1842 m. sausio 11 d. Uždaroma Medicinos ir chirurgijos akademija.
- 1842–1844 m. Vilniaus Romos katalikų dvasinė akademija perkeliama į Peterburgą.
- 1845 m. Į Vilnių atvežta ir parduota: gyvų žuvų – 2000 pūdų (32000 kg), šviežių – 36 000 pūdų (576000 kg), sūdytų – 3000 pūdų (48000 kg), džiovintų – 340 pūdų (5640 kg), ikrų – 180 pūdų (2880 kg).
- 1846–1849 m. Vilniuje veikė mokytojų brolių Pranciškaus ir Aleksandro Dalevskių Lietuvos jaunuomenės brolybės sąjunga; ji rengė sukilimą Lietuvoje.
- 1848 m. Vilniuje pirmą kartą atlikta S. Moniuškos opera „Halka“, pirmoji nacionalinė lenkų opera.
- 1849 m. Stačiatikių reikmėms perduota Trinapolio Švč. Trejybės bažnyčia Vilniuje. Centrinis paštas ir telegrafas buvo įrengti iš Vitgenšteinų įsigytuose Radvilų rūmuose, vadinamuose Kardinalija.
- Apie 1850–1914 m. Vilniaus senamiestyje pertvarkyta apie 50 proc. pastatų (archit. V. Jurkštas).
- 1852 m. pradžia Rusijos caras pagrindinę Vilniaus gatvę pavadina Georgijaus prospektu.
- 1852 m. Vilniuje veikė 52 amatininkų cechai.
- 1855 m. Stačiatikių reikmėms perduota Švč. M. Marijos Ramintojos bažnyčia. Vilniuje įkurta mokslo draugija – Laikinoji archeologijos komisija (E. Tiškevičiaus iniciatyva).
- 1858–1865 m. Vilniuje panaikinti vokiečių amatininkų cechai.
- 1859 m. Vilniuje baigta statyti viclinio telegrafo linija.
- 1860 m. rugsėjo 4 d. Baigiamas tiesti Peterburgo–Varšuvos geležinkelio linijos Vilniaus–Daugpilio ruožas. Į Vilnių atvyksta pirmasis traukinys.
- 1860–1897 m. Vilniaus gyventojų skaičius išauga nuo 60 000 iki 155 000.
- 1860–1863 m. Vilniuje ėjo pirmasis matematikos žurnalas imperijoje „Vestnik matematičeskich nauk“.
- 1861–1862 m. Vilniuje pastatyta Geležinkelio stotis.
- 1861 m. rugpjūčio 18 d. Vilniuje 5 000 manifestantų patraukė prie S. Konarskio sušaudymo vietos. Įvyko susirėmimas su kariuomene.
- 1863 m. Vilniaus miesto namai ir gatvės apšviestos dujomis.
- 1863 m. balandžio 7d. Į Vilnių atvyko Z. Sierakauskas, vienas iš sukilimo vadovų.
- 1863 m. gegužės 26 d. Generalgubernatorius M. Muravjovas su visa kanceliarija atvyksta į Vilnių.
- 1863 m. birželio 27 d. Lukiškių aikštėje įvykdyta mirties bausmė Z. Sierakauskui.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1863–1865 m. Kaip paminklas rusų kareiviams, dalyvavusiems malšinant sukilimą, Vilniuje sumūryta Aleksandro Nevskio koplyčia.
- 1864 m. Vietoj uždarytos Laikinosios archeologijos komisijos buvo įkurta Vilniaus archeografijos komisija – rengti caro politiką atitinkančias Lietuvos istorijos publikacijas.
Senienų muziejaus kolekciijoje buvo 3938 skulptūros, tapybos ir grafikos kūriniai. Uždrausta lietuviška spauda lotyniškais rašmenimis.
Vilniuje pastatytas dujų fabrikas; jis gamino buitines dujas iš medžio trinkelėlių ir pjuvenų. Dujos naudotos gatvėms apšviesti.
Caro inžinierius Višnevskis sudarė planą krantams sutvirtinti ties Botanikos sodu. Darbai buvo atlikti 1865 m. Vilniaus miestui buvo siūloma šią teritoriją perimti savo žinion. Dūma atsisakė, bet vėliau buvęs Botanikos sodas jau priklausė miestui.
Iš atskiro Vingrių rezervuaro į generalgubernatoriaus rūmus buvo atvesti turbūt pirmieji Vilniuje metaliniai vamzdžiai. Vamzdžius vedė tik ką Vilniuje įsikūręs dujų fabrikas (dab. A. Vienuolio g., pastatas neišliko). Šis fabrikas ilgą laiką buvo vienintelis metalinių vamzdžių tiekėjas ir rangovas. Vandentiekio liniją į rūmus projektavo akademikas N. Čiaginas. Rūmuose įtaisė 5 vaterklozetus, 2 vandens siurblius ir 5 medinius indus, iš vidaus aptrauktus švinu. Be to, rūmų vandentiekiiui buvo panaudoti įvairūs metaliniai prietaisai.
Staciatikių reikmėms perduota trinitorių Viešpaties Jėzaus bažnyčia.
Caro valdžia įrengia kareivines uždarytuose Trinitorių ir Bernardinų vienuolynuose.
Dujų fabrikas Vilniuje aptarnavo 346 žibintus (1898 m.)
- 1864 m. sausio 1 d. M. Muravjovas uždraudžia visas nevaldiškas mokyklas.
- 1864 m. kovo 22 d. Lukiškių aikštėje K. Kalinauskui įvykdoma mirties bausmė.
- 1865 m. Staciatikių reikmėms perduota viziticeių Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia Vilniuje.
- 1865–1915 m. Vilniaus archeografijos komisija išleido 39 tomus aktų.
- 1866 m. Rusų dailininko Ivano Trutnevo iniciatyva Vilniuje buvo atidaryta piešimo mokykla; ji tapo profesionalių dailininkų rengimo įstaiga.
- 1867 m. birželio 5 d. Atidaryta Vilniaus viešoji biblioteka.
- 1867 m. Įkurama muzikos mokykla.
- 1867–1900 m. Vilniaus viešąją biblioteką aplankė 349 tūkst. skaitytojų.
- 1869 m. Vilniaus generalgubernatorius A. Potapovas su Vidaus reikalų ministerijos žinia leido veikti Zavadskių spaustuvei, o Muravjovo įsakymu užantspauduotas lenkiškas cenzūros uždraustas knygas leido išparduoti.
Vilniuje išleisti 155 neperiodiniai spaudiniai.
- 1870 m. Vilniaus Šv. Arkangelo Rapolo bažnyčios klebonas ir Vilniaus dekanas Stanislovas Petravičius iš vyskupijos valdytojo gavo naujus apeigybus su rusiškais tekstais, tačiau jų neišdalijo klebonams, bet demonstratyviai sudegino ir už tai buvo ištremtas.
Vilniuje nugriautas karališkasis malūnas, užpilti žeme visi kanalai ir Vilnios senvagė.
- 1872 m. Įsteigtas Vilniaus žemės bankas.
- 1872–1874 m. Lietuvoje narodnikų veikla daugiausia ėmė reikštis įsikūrus Vilniuje Arono Zundelevičiaus, Jano Vitoro ir Nikolajaus Sokolovo būreliams.
- 1873 m. Įsteigtas Vilniaus žydų mokytojų institutas.
- 1875 m. Įsteigtas Vilniaus mokytojų institutas.
- 1875 m. Rusijos geografų draugijos Šiaurės vakarų skyrius surengė pirmąjį Vilniaus gyventojų surašymą, sudarė krašto istorijos, archeologijos ir etnografijos atlasą.
Parengtas Vilniaus miesto planas.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJOS CHRONOLOGIJA

- 1876 m. Šalutinėse Vilniaus gatvėse spirito ir terpentino bei kanapių aliejaus žibintai buvo pakeisti žibaliniais. Vilniuje įsteigta Geležinkelių technikos mokykla.
- 1877 m. Vilniaus miesto dūmą, turinčią dalinę autonomiją, sudarė apie 70 deputatų. Šv. Juozapo bažnyčia ir Karmeličių vienuolynas Vilniuje nugriauti iki pamatų, jų vietoje įsteigta turgavietė.
- 1877 m. kovo mėn. Vilniuje pradėjo veikti pirmasis vandens matavimo postas. Smarkus potvynis sulaužė malimo jėginių įrenginius ir pačius malūnus, tiltus, pakrančių namus.
- 1877–1885 m. Pakėlus muitus importuojamoms išdirbtoms odoms, išsiplėtė vietinės odos pramonė, ypač Vilniuje ir Šiauliuose.
- 1878 m. Vilniaus miesto dūmoje buvo 20 žydų, 1898 m. – tik 4, o 1906 m. – 1.
- 1879–1882 m. Caro valdžia panaikino karinius įtvirtinimus ir gražino pilių teritoriją miestui. Vilniuje pertvarkytas vandentiekio tinklas: mediniai vamzdžiai pakeisti metaliniais, įrengti vandens rezervuarai imamam iš Vingrių, Aušros Vartų ir Žiupronių (Misionierių) šaltinių vandeniui kaupti. Naujos vandentiekio linijos buvo 3 km ilgio.
- 1879 m. Vilniaus miesto valdyba uždraudė leisti į žydų bendruomenės kanalą viešųjų išviečių turinį, kuris plaukdavo į Vilnią. Kilo ginčas tarp miesto valdybos ir žydų bendruomenės; jis pasiekė net Rusijos imperijos senatą.
- Apie 1880 m. Vilniuje prasidėjo „vandens ieškojimo“ ir artezinių šulinių laikotarpis.
- 1880 m. Vilniuje, atidarant Chvoleso pirtį Odminių gatvėje, pirmąkart buvo tiriamas pirčiai naudoti skirtas vanduo.
- 1882–1886 m. Nutiesiamos pirmosios telefono linijos Lietuvoje.
- 1883 m. Pasaulietinio turinio knygų leidžiama daugiau nei bažnytinio turinio knygų. Potvyniams išvengti gubernatoriaus rašte siūloma laiku atidaryti Vilnios šliuzus, į upes nimesti šiukšlių, taisyti Žaliojo ir Antakalnio tiltų ledlaužius ir kt.
- 1884 m. Vilniuje išėjo 267 neperiodiniai leidiniai.
- Po 1884 m. Naujojoje Vilnioje įsteigtas vėžių eksporto punktas.
- 1885 m. Vilniuje žydų amatininkų cechai buvo prijungti prie krikščionių cechų. Vilniuje veikė 24 įvairios pradžios mokyklos (dviklasės ir triklasės), kuriose mokėsi 1280 berniukų ir 831 mergaitė, bei 89 žydų vaikams skirtos privačios mokyklos, kuriose mokėsi 1042 berniukai.
- 1887 m. viduryš Susidarė pirmasis Vilniuje ir visoje Lietuvoje Levo Jogicho (Jano Tiškos) socialdemokratų būrelis.
- 1888 m. Vilniaus Syrkino spaustuvės darbininkų streikas. Vilniuje įsteigta pašto ir telegrafo mokykla.
- 1890–1897 m. Mieste iškilo 400 naujų mūrinių namų.
- 1892 m. Netoli Didžiosios sinagogos pradėjo veikti viena iš didžiausių M. Strašūno (1817–1885) biblioteka.
- 1892 m. gegužės 1 d. Vilniaus darbininkai pirmą kartą Lietuvoje šventė Gegužės pirmąją.
- 1893 m. Vilniuje susikūrė slaptos socialdemokratų grupės; jos organizavo streikus, rengė darbininkus kovai dėl didesnių atlyginimų ir darbo dienos sutrumpinimo. Generalgubernatoriaus rūmų (Prezidentūros) aikštėje pastatytas paminklas M. Muravjovui. Vilniuje panaikinti amatininkų cechai.
- 1893 m. Vilniuje ėmė važinėti arklių tramvajus, kurio trys linijos sujungė miesto centro dalį (Jurgio prosp.) su geležinkelio stotimi, Užupio ir Antakalnio priemiesčiais. Vilniuje pastatytas metalinių konstrukcijų Žaliojo tiltas (archit. N. Beleliubskis), jis sujungė miestą su Šnipiškėmis.
- 1894 – 1900 m. Lietuvoje pradėjo plėtotis pramonė.
- 1894–1896 m. Vilniaus teatre atsiskleidė Veros Komisarževskajos talentas.
- 1895–1897 m. Vilniuje pastatyti Vilniaus teismo rūmai (archit. I. Levickis).

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1895 m. Vilniuje įvyko 56 streikai.
- 1895 m. rugsėjo 19 d. V. Leninas atvyksta į Vilnių užmegzti ryšių su vietos socialdemokratais.
- 1896 m. kovo 1 (13) d. Pradėjo veikti Vilniaus telefono stotis, ji turėjo 150 abonentų.
- 1896 m. gegužės 1d. Vilniuje įkurta Lietuvos socialdemokratų partija.
- 1897 m. Vilniuje veikė „Dvylikos Vilniaus apaštalų“ organizacija, kuriai priklausė įvairių socialinių padėčių bei profesijų žmonės: tarnautojas Valentinas Urbonavičius, miškininkas Povilas Matulionis, kunigas Juozas Ambraziejus, dvarininkas Donatas Malinauskas, veterinarijos gydytojas Elijošius Nonevičius, inžinierius Jonas Bortkevičius, gydytojas Andrius Domaševičius, Jokūbas Daumantas, Martynas Savickis, Kazimieras Landsbergis, Česlovas Landsbergis, Vileišiai – Petras, Jonas ir Antanas. Draugijos narius siejo vienas tikslas – atgaivinti Vilniuje lietuvybę.
- Nuo 1897 m. Lukiškėse įkurta Visuotinė Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos žydų darbininkų sąjunga (Bundas).
- 1897 m. spalio 20 d. Vilniaus miesto policijoje dirbo 244 žmonės, o nuo 1903 m. – 468.
- 1897–1901 m. Gydytojas Vaclovas Orlovskis atidarė Pastero stotį, ji skiepijo nuo pasiutligės ne tik vilniečius, bet ir atvykstančius iš kitų gubernijų.
- 1898 m. Į Vilniaus dūmą kas ketveri metai buvo renkami 52 dūmos nariai.
- 1898 m. Vilniuje percita prie žibalinio apšvietimo.
- 1898 m. pabaiga– 1899 pradžia Į Vilnių gyventi grįžta Petras Vileišis.
- 1899 m. Vilniuje nutiesta apie 5 km ilgio kanalizacijos linijų.
- XX a. pradžia Pirmoji politinė Gegužės pirmosios demonstracija.
- 1900 m. Pačioje XX a. pradžioje iš Švenčionių, Trakų, Drujos, Ignalinos, Molėtų kas savaitę į Vilnių atveždavo maždaug po 500 pūdų šviežių žuvų.
- Vilniaus „apaštalai“ įkūrė slaptą „Daukanto mantos draugiją“.
- Vilniuje buvo trys tabako fabrikai (dirbo 373 darbininkai), trys alaus daryklos (156 darbininkai), šokolado ir saldainių fabrikai, grafo A. Tiškevičiaus malūnas ir kepykla, penkios odų apdorojimo įmonės, daug spaustuvių, du vokų fabrikai.
- Vilniuje veikė 2 423 prekybos įmonės. Apie trečdalį krautuvių sudarė svaiginamųjų gėralų ir rūkalų parduotuvės.
- Šv. Jokūbo, Savičiaus ir Žydų ligoninėse buvo apie 500 vietų, jos galėjo aptarnauti 1200–1500 ligonių per metus.
- Pradėjo veikti Petro Vileišio geležies dirbinių gamykla Vilniuje; jose buvo pagamintos visos metalinės Vilniaus turgavietės halės dalys bei Žvėryno tilto metalinės konstrukcijos.
- 1901 m. Lietuviams atiduota Šv. Mikalojaus bažnytelė.
- 1901–1904 m. Vilniuje pastatytas Lukiškių kalėjimas.
- 1901 m. gruodžio 18 (31) d. Vilniaus vyskupas S. Zvierovičius po ilgų prašymų perleido lietuviams Šv. Mikalojaus bažnytelę, joje pradėtos laikyti pamaldos lietuvių kalba.
- Klebonu paskirtas kun. J. Kukta. Lietuviškai Vilniuje melstasi iki 1737 m. Šv. Jonų bažnyčioje.
- 1901–1902 m. Pastatytas Chemijos ir technikos vidurinės mokyklos pastatas (Naugarduko g. 24/17).
- 1901–1903 m. Naujojoje Vilnioje pastatyta 1000 lovų psichiatrinė ligoninė.
- 1902 m. kovo 5 d. Vilniaus gubernatorius išleido specialią „Instrukciją Vilniaus miesto kiemsargiams“, pagal kurią kiemsargiai turėjo talkinti policijai.
- 1902 m. gegužės 1 d. Politinė demonstracija Vilniuje, kurioje dalyvavo apie 1000 darbininkų; demonstraciją išvaikė policininkai ir raiti kazokai. Buvo suimta daugiau kaip 70 demonstrantų ir „įtariamų“ žmonių; 26 iš jų išplakti rykštėmis.
- 1902 m. pabaiga Vilniuje sudarytas Vilniaus saugumo (ochrankos) skyrius.
- 1902–1909 m. Vienas iš pirmųjų restauruotų pastatų Vilniuje buvo Šv. Onos bažnyčia.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1903 m. Lankosi Teodoras Hercelis.
Miestas apšviestas elektra.
- 1904–1905 m. Žvėryne pastatyta Vaikų ligoninė.
- 1904 m. Vilniuje, Katedros aikštėje, Jekaterinai II pastatytas M. Antokolskio paminklas su rusišku užrašu „Ottorženoje vozvrait“ (Atplicštą susigrąžinti).
- 1904–1906 m. P. Vileišis pasistatydino rūmus Vilniuje. Jie tapo lietuvių kultūros židiniu.
- 1904 m. rugpjūčio 7 d. P. Vileišis gauna leidimą steigti lietuvišką knygyną Vilniuje.
- 1904 m. spalio 12(25) d. Vilniuje buvo atidarytas pirmasis Lietuvoje „Vilniaus žinių“ knygynas.
- 1904 m. lapkričio 6 (19) d. P. Vileišis gauna leidimą steigti spaustuvę.
- 1904 m. gruodžio mėn. Išleidžiamas pirmasis „Vilniaus žinių“ numeris.
- 1905 m. Vilniuje įsteigta kultūros draugija „Vilniaus kanklės“.
- Vilniaus gatvėse pasirodė pirmasis automobilis.
- Žvėryne atidaryta infekcinių ligų (choleros) ligoninė.
- 1905 m. sausio 23 d. Vilniuje ir kituose miestuose vyksta protesto streikai.
- 1905 m. sausio 24–29 d. Vilniuje ima streikuoti darbininkai.
- 1905 m. vasario mėn. RSDDP Vilniaus grupės atsišaukimas kvietė į visuotinį streiką, suformulavo politinius ir ekonominius darbininkų reikalavimus.
- Masiniai Vilniaus fabričių ir amatų dirbtuvių darbininkų streikai.
- 1905 m. vasario 15 d.– kovo pradžia
- 1905 m. gegužės 3 d–
- 1910 m. gegužės 3 d.
- 1905 m. vasara
- 1905 m. liepos 24 d.– rugsėjo 11 d.
- 1905 m. rugpjūčio 12 d.
- 1905 m. spalio 19 d.
- RSDDP Vilniaus grupė vienijo apie 400 darbininkų.
- Didžiausias ir atkakliausias pramonės darbininkų streikas buvo Vilniaus odininkų streikas.
- Steigiamasis Lietuvos mokytojų sąjungos suvažiavimas.
- Sušauktas Vilniaus lietuvių susirinkimas; jis išrinko 15 asmenų komitetą suvažiavimui organizuoti. Komiteto pirmininku tapo J. Basanavičius, sekretoriumi – J. Kriaučiūnas.
- 1905 m. spalio 26 d. Sustreikavo Vilniaus geležinkelininkai.
- 1905 m. spalio 26 d.– lapkričio 3 d. Į streiką įsitraukė ir pramonės įmonių darbininkai. Streikui vadovauti RSDDP Vilniaus grupė ir vietinė Bundo organizacija sudarė Jungtinį komitetą.
- 1905 m. spalio 29 d. Kruvinas kariuomenės susidorojimas su demonstrantais Jurgio (Gedimino) prospekte Vilniuje.
- 1905 m. lapkričio 2 d. Vilniaus gubernijos žandarų valdybos viršininkas pranešė į Peterburgą žandarų korpuso vadui, kad miestas yra revoliucionierių rankose.
- 1905 m. lapkričio 11 d. Komitetas „Lietuvių suvažiavimui organizuoti“ „Vilniaus žiniuose“ paskelbė atsišaukimą į lietuvių tautą.
- 1905 m. lapkričio 3d. Kruvinas darbininkų susirėmimas su kariuomene ir policija Pylimo gatvėje.
- 1905 m. gruodžio mėn. Įkurta „Liuoso universiteto Vilniuje įsteigimo draugija su mokslo išguldymu lietuvių, lenkų, rusų ir kitų tautų kalbomis“. Jai priklausė ir jos deklaraciją pasirašė Petras Vileišis, Jonas Jablonskis, Jonas Maciulevičius-Maironis, Aleksandras Dambrauskas-Jakštas, Kazimieras Jaunius, Janas Boduenas de Kurtenė, Jozefas Ziemackis, Stanislovas Ptašickis. Draugijos deklaraciją palankiai sutiko visuomenė. Intelektualinį universiteto pagrindą turėjo sukurti dvi svarbiausios tarp savęs konkuruojančios ir bendradarbiaujančios organizacijos: Lietuvių mokslo draugija ir Vilniaus mokslo bičiulių draugija.
- 1905 m. gruodžio 4–5 d. Vilniuje sušauktas Lietuvių suvažiavimas – vėliau jis buvo pavadintas Didžioju Vilniaus seimu.
- 1905 m. gruodžio 21 d. Vilniaus geležinkelininkai paskelbė politinį streiką.
- 1905 m. gruodžio 24–30 d. Vilniuje vyko visuotinis politinis streikas.
- 1905 m. pabaiga
- 1905 m. Vilniuje pradėjo eiti laikraštis „Lietuvos ūkininkas“.
- Vilniuje pradėjo eiti pirmas lietuviškas socialdemokratinis laikraštis „Naujoji gadyne“.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1906 m. vasario 6 d. Marija ir Jurgis Šlapeliai atidarė lietuvišką knygyną Vilniuje.
- 1906 m. kovo 17 (30) d. Vilniuje įkurtas Lietuvių kalbos mokymo komitetas; jį sudarė P. Vileišis, kun. J. Ambraziejus, P. Matulionis, G. Landsbergis-Žemkalnis, kun. J. Kukta. Jis turėjo rūpintis lietuvių kalbos mokymo įvedimu Vilniaus miesto ir Vilniaus mokslo apygardos mokyklose.
- 1906 m. gegužės 16 d. Pasirodė pirmasis legalus LSDP savaitraštis „Pirmoji gadynė“
- 1906 m. lapkričio 16 d. Vilniuje pastatyta pirmoji lietuviška opera – M. Petrausko „Birutė“. Joje debiutavo K. Petrauskas.
- 1907 m. Vilniuje pradėjo eiti A. Smetonos redaguojamoji „Viltis“.
- 1907 m. sausio 9 d. Vilniaus „Aušros“ (lietuvių švietimo) draugija.
- 1907 m. kovo mėn. Vilniuje, Antakalnyje esančiuose Petro Vileišio namuose, atidaryta Pirmoji lietuvių dailės paroda.
- 1907 m. kovo 25 d. Lenkų inteligentų iniciatyva buvo įkurta Vilniaus mokslo bičiulių draugija.
- 1907 m. birželio mėn. Vilniuje įvyko steigiamasis Lietuvių mokslo draugijos susirinkimas; pirmosios draugijos valdybos pirmininku buvo išrinktas J. Basanavičius.
- 1907 m. rugsėjo 2 d. Vilniaus teismo rūmų nutarimu uždarytas socialdemokratų žurnalas „Skardas“.
- 1907 m. rugsėjo 15 d. Vilniuje įsteigta lietuviška dviklasė pradžios mokykla; jį rengė mokytojus lietuviškoms mokykloms.
- 1908 m. Vilniuje įkurta Lietuvių dailės draugija.
- 1909 m. Caro valdžia uždarė Vilniaus „Aušros“ draugiją.
- 1909 m. Isteigta lietuvių teatralų klubas „Rūta“.
- 1909 m. Vilniuje buvo 31 cerkvė ir tik 19 veikiančių bažnyčių.
- 1909 m. Mokslo draugijos rūpesčiu sudaryta vadovėlių leidimo komisija (J. Basanavičius, Vaižgantas, J. Šlapelis, J. Kairiūkštis).
- 1909 m. „Rūta“ savo salėje surengė 86 vaidinimus.
- 1910 m. Kanaluotos 36 gatvės, į kanalizacijos tinklą įjungti 96 namai.
- 1910 m. Vilniuje panaikinta ypatingoji padėtis.
- 1911 m. Vilniaus lietuvių vaidintojų mėgėjų kuopa ir Vilniaus lietuvių artistų mėgėjų būrelis susivienijo ir sudarė Vilniaus lietuvių artistų sąjungą.
- 1912 m. Teatralų klubas „Rūta“ pradeda leisti žurnalą „Teatras“.
- 1912 m. Vilniuje susikūrė spirito ir mielių sindikatas; prie jo prisijungė stambiausi Lietuvos, Baltarusijos, Latvijos fabrikantai.
- 1912 m. Vilniuje buvo apie 17 000 amatininkų.
- 1912 m. balandžio – gegužės mėn. Lietuvoje 15 ekonominių ir politinių streikų dalyvavo 4,7 tūkst. darbininkų, iš kurių 4 400 (arba 94 procentus) sudarė Vilniaus proletariatas.
- 1912 m. balandžio 15 d. Buvo įkurta kun. F. Kemėšio vadovaujama Vilniaus lietuvių katalikų blaivybės draugija.
- 1913 m. Vilniuje pradeda eiti pirmasis lietuvių literatūros žurnalas „Vaivorykštė“
- 1914 m. rugšėjo – spalio mėn. Susikuria katalikiška Vilniaus gubernijos lietuvių švietimo draugija „Rytas“ bei šios draugijos mokykla.
- 1914 m. rugšėjo – spalio mėn. Vilniuje Lietuvos autonomijos reikalu įvyko pasitarimų su lenkų demokratais.
- 1914 m. spalio 13 d. Vilniaus generalgubernatorius Veriovkinas patvirtina Lietuvių draugiją nukentėjusiems dėl karo šelpti.
- 1915 m. Vilniuje pasirodė lenkiškas antirusiškos pakraipos laikraštis „Przegląd Wileński“.
- 1915 m. Sudarytas didžiosios Vilniaus miesto dalies vandentiekio tinklo projektas.
- 1915 m. Lietuvių draugijos nukentėjusiems dėl karo šelpti Vilniaus skyriui vadovavo kun. Pranas Bieliauskas. Skyrius išlaikė 47 prieglaudas, 11 valgyklų.
- 1915 m. sausio 20 d. Vilniaus lietuviai įsteigė Lietuvių globos draugiją Prūsijos lietuviams tremtiniams globoti.
- 1915 m. rugsėjo 19 d. Vilniaus lietuviai ėmė leisti „Lietuvos žinias“, „Viltį“, „Aušrą“.
- 1915 m. rugsėjo 28 d. „Ryto“ draugija Vilniuje įsteigė pedagoginius kursus; pirmąją laidą tais pačiais metais baigė 20 asmenų.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1915 m. spalio 2 d. Iš Vilniaus rusų kariuomenė pasitraukė be mūšio, nespėdama susprogdinti tiltų. Vokiečių kariuomenė užėmė Vilnių.
- 1915 m. spalio–
1918 m. gruodžio 31 d. Vokietijos kariuomenė Vilniuje.
- 1915 m.–1918 m. Vilniuje leidžiamas laikraštis „Wilner Zeitung“.
- 1915 m. spalio 18 d. Vilniuje įsteigta „Ryto“ draugijos išlaikoma gimnazija.
- 1915 m. gruodžio 19 d. Vilniaus lenkų (krajovcų) politikų iniciatyva buvo sudaryta politinė organizacija – Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės konfederacija. Politinis lietuvių biuras buvo įpareigotas ginti Lietuvos gyventojų reikalus vokiečių valdžios įstaigose.
- 1915 m. pabaiga. Vilniuje lankėsi kaizeris Vilhelmas II su savo sūnumi. Vilniuje įkurta „Ausstellung Wilner Arbeitsstuben“ – Vilniaus dirbtuvių paroda, apimanti amatus ir dailę.
- 1916 m. sausio 1 d. [prievarčius darbus Vilniuje gaudomi vyrai.
- 1916 m. vasario 21 d. Gyventojams nustatytos maisto normos: 250 g duonos arba 160 g miltų ir 40 g bulvių vienam žmogui per parą.
- 1916 m. balandžio 29 d. Dylėka Vilniaus visuomenės veikėjų (J. Basanavičius, A. Smetona, P. Dogelis, A. Stulginskis, M. Biržiška, J. Vileišis, P. Klimas ir kt.) surašė memorandumą JAV prezidentui V. Vilsonui.
- 1916 m. liepos 18 d. Vokiečiai areštavo Vileišį, Smetoną, Gaidelionį, kun. Bakšį, Vileišicnę, J. Basanavičių.
- 1916 m. lapkričio 3 d. Lenkų komitetas Vilniuje ėmė reikalauti Lietuvą sujungti su Lenkija.
- 1916 m. lapkričio 9 d. Vilniuje visų tautybių visuomeninių organizacijų atstovai įteikė okupacinei vokiečių valdžiai protesto raštą dėl priverstinių darbų ir darbo batalionų kūrimo. P. Klimas Vilniuje išspausdino knygutę „Lietuva, jos gyventojai ir sienos“.
- 1917 m. Buvo tardomi prof. Reinyš, kun. Bieliauskas, M. Biržiška.
- 1917 m. sausio 17 d. Visų Vilniaus tautybių atstovai sutartinai surašė skundą Vokietijos kancleriui, išdėstydami visus gyventojų vargus dėl mitybos. Šį skundą Lenkų komiteto Vilniuje vardu pasirašė K. Venslavskis, lietuvių Teisių ir agronomijos pagalbos draugijos vardu dr. A. Domaševičius, gudų vardu A. Luckevičius, darbininkų profesinių sąjungų vardu – P. Eidukevičius, žydų vardu – S. Rozenbaumas.
- 1917 m. gegužės 12 d. 44 žymūs Vilniaus lenkų veikėjai, visų lenkų politinių srovių patikėtiniai, vėl įteikė Vokietijos kancleriui B. Holvegui memorandumą, kuriame reikalavo, kad Lietuva sudarytų su lenkais „Bendrą valstybę ir tik kaip neskiriama jos dalis taptų savarankiška“.
- 1917 m. gegužės 25 d. Vilniuje dėmėtąja šiltine sirgo 456 asmenys, mirė 45. Lietuvių kontrmemorandumas įteiktas Vokietijos kancleriui G. Michaeliui. Jį pasirašė 19 asmenų.
- 1917 m. liepos mėn. Vilniuje posėdžiavo Vilniaus konferencijos organizacinis komitetas.
- 1917 m. liepos 10 d. Okupacinė valdžia davė leidimą A. Smetonai leisti laikraštį „Lietuvos aidas“.
- 1917 m. rugpjūčio 1–4 d. Oficialiuoju redaktoriumi jis buvo pats, o faktiškai – P. Klimas. Laikraštis gyvavo iki 1918 m. 31 d. Pasirodė 214 numerių. Ėjo tris kartus per savaitę 15 000 tiražu.
- 1917 m. rugsėjo 6 d. Vilniaus konferencija.
- 1917 m. rugsėjo 18–22 d. Įvyko pirmasis Lietuvos Tarybos posėdis.
- 1917 m. rugsėjo 24 d. Lietuvos Tarybos posėdyje buvo vienbalsiai priimtas Berlyne pasirašytasis protokolas, papildomai įrašyta, kad Vilnius bus atsteigtosios nepriklausomos Lietuvos sostinė.
- 1917 m. gruodžio 6 d. Pas tėvus Vilniuje lankėsi žydų dailininkas Lasaras Segalas (1891–1957).
- 1917 m. pabaiga. Pasirašytas Nepriklausomybės aktas.
- 1918 m. vasario 16 d. Vokiečiai konfiskavo „Lietuvos aidą“ dėl jame išspausdinto Nepriklausomybės akto.
- 1918 m. vasario 19 d. Vilniuje įsikūrė Lietuvių katalikų mokytojų sąjunga.
- 1918 m. gegužės 25 d.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1918 m. vasara Vilniuje įsteigta Lietuvos technikų draugija. Steigėjai – J. Čiurlys, P. Juodelė, J. Mašiotas, (pirm.), B. Sližys, J. Šimoliūnas, K. Vasiliauskas.
- 1918 m. rugpjūčio mėn. Vilniuje įvyko pirmasis Lietuvos socialistų liaudininkų partijos susirinkimas.
- 1918 m. rugpjūčio 14 d. Vilniuje nelegaliai sušauktas revoliucinių socialdemokratų pasitarimas priėmė nutarimą įkurti Lietuvos komunistų partiją.
- 1918 m. lapkričio 1 d. Pastatyta savanorių sargyba prie Valstybės Tarybos durų. Vilniaus lietuvių gimnazijoje įvyko pirmoji lietuvių skautų ir skaučių draugovės susiga.
- 1918 m. lapkričio 7 d. Vilniuje įsteigta Susisieikimo ministerija.
- 1918 m. lapkričio 10 d. Vilniaus kareivių tarybos atsisaukimas, kuriame jie kvietė prie tvarkos, ramumo ir pasitikėjimo.
- 1918 m. lapkričio 11 d. Vilniuje įsteigtos Krašto apsaugos, Maitinimo ir viešųjų darbų, Švietimo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijos.
- 1918 m. lapkričio 20 d. Vilniuje įsteigtas Žemės ūkio departamentas.
- 1918 m. lapkričio 20–22 d. Vilniuje įvyko Krikščionių demokratų partijos konferencija.
- 1918 m. lapkričio 27 d. Atlikta Lietuvos Tarybos reorganizacija.
- Savo atstovus į Lietuvos Valstybės Tarybą atsiuntė gandai. Jiems Taryboje atstovavo: VI. Toločka, J. Luckevičius, D. Semaška, I. Stankevičius, V. Lastauskas, S. Sviatopolkas.
- 1918 m. lapkričio 27 d. „Ryto“ draugijos gimnaziją perėmė Lietuvos švietimo ministerija ir pavadino I-ąja Vilniaus vyrų gimnazija.
- 1918 m. gruodžio pradžia Vilniaus metropolijoje paskirtas lietuvių vyskupas J. Matulevičius (Matulaitis).
- 1918 m. gruodžio 3 d. Vilniuje įsisteigusi Geležinkelio valdyba ėmė rūpintis visais Lietuvos geležinkeliais.
- 1918 m. gruodžio 5 d. Lietuvos Valstybės Taryba nurodė atkurti Vilniaus universitetą ir patvirtino jo statutą.
- Vilniuje pradėtas organizuoti 2-asis pėst. pulkas (gruodžio 29 d. perkeltas į Kauną). Organizavo V. Grigaliūnas-Glovackis.
- LKP CK išrinko komisiją Laikinosios revoliucinės valdžios vardu pasirašyti šios valdžios manifestą.
- 1918 m. gruodžio 8 d. Sudaryta V. Mickevičiaus-Kapsuko vadovaujama Laikinoji revoliucinė Lietuvos darbininkų ir valstiečių vyriausybė.
- 1918 m. gruodžio 8 d.–1925 m. rugpjūčio 3 d. Vilniaus vyskupiją valdė vyskupu paskirtas lietuvių vyskupas Jurgis Matulevičius (Matulaitis).
- 1918 m. gruodžio 15 d. Vilniuje sukurta maždaug 200 delegatų taryba, kuriai pirmininkavo A. Domaševičius Komunistai laimėjo 5 iš 9 vietų prezidiume. Prezidiumo pirmininku išrinktas P. Eidukevičius. Vilniaus darbininkų taryba pasiskelbė esanti oficiali miesto valdžia.
- 1918 m. gruodžio 16 d. Miesto salėje iškilmingai paskelbiama Sovietų valdžia.
- Paskelbtas manifestas, kuriuo pranešama apie Sovietų valdžios įvedimą visoje Lietuvoje, apie Lietuvos Sovietų Socialistinės Respublikos įkūrimą.
- 1918 m. gruodžio 20 d. Prof. A. Voldemaras drauge su S. Šilingu derėjosi su Vilniun atvykusiu Lenkijos atstovu rotmistru O. Gurka dėl bendro gynimosi nuo bolševikų invazijos.
- 1918 m. gruodžio 20–21 d. Vilniuje tuo metu buvo keletas valdžių:
1. Teisėta Laikinoji Lietuvos vyriausybė.
 2. Vilniaus miesto taryba.
 3. Slapta lenkų karinė organizacija.
 4. Vilniaus darbininkų taryba.
 5. Vokiečių civilinės okupacinės valdžios įstaigos.
 6. Vokiečių kareivių taryba.
- 1918 m. gruodžio 22 d. Vilniaus darbininkų taryba buvo prieš komunistų partijos diktatūrą, atsisakė pripažinti komunistų vyriausybę, reikalavo sau aukščiausios valdžios iki tarybų suvažiavimo.
- 1918 m. gruodžio 23–25 d. Antrasis visuotinis darbininkų streikas.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1918 m. gruodžio 23 d. Įsteigta Vilniaus komendantūra. Komendantu paskirtas L. Gira.
1918 m. gruodžio 27 d. Pradėjo veikti pirmoji Lietuvoje Vilniaus pašto įstaiga. Išleisti pirmieji Lietuvos pašto ženklai.
- 1918 m. gruodžio 28 d. Įsteigta Pramonės ir prekybos ministerija. Išleista antroji Vilniaus pašto ženklų laida.
- 1918 m. gruodžio 31 d. Gen. V. Veitko paskelbė Vilniaus gyventojų mobilizaciją.
1919 m. sausio 1 d. Gedimino kalno pilies bokšte iškelta trispalvė Lietuvos vėliava.
1918 m. pabaiga Vilniuje ėmė kurtis Užsienio reikalų ministerija. Ėmė veikti informacinis biuras.
1919 m sausio 1–2 d. Vilniuje lenkų legionieriai užpuolė Darbininkų deputatų tarybą. Žuvo 5 tarybos nariai.
- 1919 m. sausio 1–5 d. Lenkai valdo Vilnių. Gen. Veitko paskyrė Vilniaus komendantu gen. Mokreckį.
1919 m. sausio 2 d. Lietuvos vyriausybė iš Vilniaus išvyko į Kauną.
1919 m. sausio 3–5 d. Vilniaus priemiesčiuose vyko lenkų kovos su bolševikais.
1919 m. sausio 7 d. „Revoliucinės Lietuvos valdžios“ galva V. Kapsukas su savo vyriausybe atvyko į Vilnių.
- 1919 m. sausio 14 d. Vilniuje Laikinoji revoliucinė Lietuvos vyriausybė sudarė Aukščiausiąją Liaudies Ūkio Tarybą.
- 1919 m. sausio 25 d. Vilniuje įsteigta Lietuvos raštijos darbuotojų draugija.
1919 m. vasario 7 d. Vilniuje paskelbtas V. Kapsuko vyriausybės dekretas dėl aštuonių valandų darbo dienos įvedimo.
- 1919 m. vasario 8 d. Vilniuje uždrausti visi nekomunistiniai laikraščiai.
1919 m. vasario 10 d. Pradėjo veikti Vilniaus revoliucinis tribunolas.
1919 m. vasario 18–20 d. Pirmasis Lietuvos tarybų (sovietų) suvažiavimas.
1919 m. kovo 16 d. Vilniuje pradėjo eiti Komunistų partijos laikraštis „Tiesa“ (nuo 1917 04 12 leistas Petrograde ir Maskvoje).
- 1919 m. balandžio 20 d. Lenkai užėmė Vilnių.
1919 m. balandžio 22 d. Sudarytas Laikinis Vilniaus lietuvių komitetas. Į komitetą išrinkta 12 žmonių. Sudarytas prezidiumas: M. Biržiška – pirmininkas, kun. J. Tumas-Vaižgantas – pirmininko pavaduotojas, Pr. Mašiotas – išdininkas, Ignas Jonynas – sekretorius. Komiteto sudėtis pagal profesiją: Mykolas Biržiška – gimnazijos direktorius, Juozas Tumas-Vaižgantas – kunigas, Ignas Jonynas – mokytojas, Pranas Mašiotas – mokytojas, Sofija Čiurlionienė – rašytoja, Bronislava Biržiškienė – mokytoja, dr. D. Alseika – gydytojas, Antanas Žnuidzinavičius – dailininkas, Jonas Šepetys – kunigas, Vincas Matulaitis, Ona Mašiotienė – mokytojai.
- 1919 m. balandžio 25 d. Vilniuje pradėtas leisti laikraštis „Nepriklausoma Lietuva“. Jo redaktorais buvo Juozas Tumas-Vaižgantas ir Stasys Matjošaitis.
- 1919 m. gegužės mėn. Lenkai įvykdė žydų pogromą Vilniuje.
1919 m. gegužės 20 d. Vilniuje įvyko Antantės inspiruotos lenkų ir lietuvių atstovų derybos, tačiau jos baigėsi be rezultatų.
- 1919 m. gegužės mėn. Lietuvos vyriausybė pareiškė protestą dėl Vilniaus užgrobimo.
1919 m. liepos 31 d. J. Pilsudskis atvyko į Vilnių, norėdamas išspręsti Lietuvos-Lenkijos federacijos klausimą.
- 1919 m. rugpjūčio 28 d.–1939 m. gruodžio 31 d. Vilniuje veikė J. Pilsudskio atidarytas lenkiškasis Stepono Batoro universitetas.
1919–1932 m. Veikė Vilniaus lietuvių klubas. Jo iniciatoriai buvo: M. Biržiška, D. Alseika, P. Karazija, V. Narbutas, V. Zajančkauskas.
- 1920 m. Vilniuje prie lenkų universiteto įsteigtas botanikos sodas.
Vilniuje pradėjo veikti Vilniaus menininkų plastikų draugija. (L. Slendzinskis, B. Jamontas, M. Riauba, P. Hermanovičius); ji turėjo savo piešimo mokyklą, leido žurnalą „Vidurdienis“ („Poludnie“).
- 1920 m. liepos mėn. Sovietų Rusijos kariuomenė pradėjo puolimą prieš lenkus ir privertė juos trauktis iš Vilniaus bei visos Rytų ir Pietų Lietuvos.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1920 m. liepos 10–12 d. Beveik tuo pačiu metu Vilnius buvo pripažintas Lietuvai Sovietų Sąjungos, Santarvės valstybių bei Lenkijos.
- 1920 m. liepos 14 d. Pilsudskio legionai pasitraukė iš Vilniaus. Raudonoji armija užėmė Vilnių.
- 1920 m. liepos 15 d. Raudonosios armijos 3-asis kavalerijos korpusas, vadovaujamas G. Gajaus, užėmė Vilnių.
Lietuvių daliniai įvygiavo į Vilnių.
- 1920 m. liepos 22 d. Susidaręs Vilniaus laikinasis revoliucinis komitetas (pirmininkas R. Muklevičius, nariai – Z. Angarietis, K. Cichovskis) uždarė laikraštį „Nepriklausoma Lietuva”.
- 1920 m. rugpjūčio 6 d. Pasirašyta rusų ir lietuvių konvencija dėl Raudonosios armijos evakuacijos iš Vilniaus ir Lietuvos.
- 1920 m. rugpjūčio 26 d. 7-ojo pėstininkų pulko kariai iškilmingai įžengė į Vilnių ir Gedimino kalne iškėlė Lietuvos vėliavą. Vėliava plevėsavo iki spalio 9 d. Iš Vilniaus išvyko paskutinės Raudonosios armijos ginkluotosios pajėgos.
- 1920 m. rugpjūčio 28 d. Lietuvių Vilniaus laikinasis komitetas nustojo veikti, nes Lietuvos rezidencija buvo perkelta į Vilnių
- 1920 m. rugsėjo 29 d. Pirmąkart K. Griniaus Ministrų kabinetas posėdžiavo atgautame Vilniuje.
- 1920 m. spalio 9 d. Lietuvos kariuomenė paliko miestą, kai į jį, pažeisdama Suvalkų sutartį, įsiveržė Lenkijos kariuomenė (L. Želigovskio vadovaujama divizija).
- 1920 m. gruodžio 14 d. Vilniuje lietuvių kalba L. Želigovskio „valdžios” metu pradėtas leisti dienraštis „Vilnius” (ėjo iki 1921 10 21). Red. M. Biržiška.
- 1920 m. gruodžio 27 d. Laikinasis lietuvių komitetas nutarė, kad Vilniaus krašto lietuviai boikotuotų rinkimus į Vilniaus seimą, ir pranešė lenkų valdžiai, jog Vilniaus krašto visuomenė nedalyvaus rinkimuose į Vilniaus lenkų seimą.
- 1921 m. Lenkų surašymas rodo, kad Vilniuje gyveno 46 559 žydai (36,1%).
- 1921 m. Įkurtas Gudų muziejus. Jo įkūrimas ir veikla susiję su brolių Ivano ir Antono Luckevičių vardais.
- 1921 m. rugpjūčio 22 d. Vilniaus gimnazija pedagogų tarybos nutarimu pavadinta Vytauto Didžiojo vardu.
- 1921 m. rugsėjo 17 d. Įsikūrė Vilniaus krašto lietuviams remti komitetas.
- 1921 m. rugsėjo 20 d. L. Želigovskis paskelbė rinkimus į Vilniaus seimą.
- 1922 m. sausio 23 d. Į Lietuvą iš Vilniaus išstremti 33 lietuvių ir gudų veikėjai.
- 1922 m. sausio 8 d. Savo neigiamą požiūrį į rinkimus į Vilniaus seimą paraiškė lietuviai, žydai, gudai. Rinkimai į Vilniaus seimą.
- 1922 m. vasario 1 d. Seimas pradėjo darbą.
- 1922 m. vasario 20 d. Vilniaus seimo nutarimas Vilnių ir Vilniaus kraštą įjungti Lenkijos sudėti.
- 1922 m. kovo 24 d. Lenkijos seimo nutarimas dėl Vilniaus krašto besąlygiško prijungimo prie Lenkijos.
- 1922 m. gruodžio 28–30 d. Vilniuje „Ryto” draugijos kvietimu įvyko pirmasis Vilniaus krašto lietuvių mokytojų suvažiavimas.
- 1923 m. kovo 15 d. Ambasadorių Konferencija nustatė rytinę Lenkijos sieną, Vilnių palikdama Lenkijai.
- 1923 m. gegužės 23 d. V. Kairiūkštis su žymiausiu lenkų supramatizmo atstovu, dailininku ir teoretiku V. Stžeminskiu ir dar keliais suorganizuoja „Naujosios dailės parodą” Vilniuje („Corso” kino teatre, dab. Gedimino pr. 7) – pirmąją lenkų konstruktyvizmo parodą.
- 1925 m. vasario 10 d. Pasirašytas konkordatas tarp Vatikano ir Lenkijos – Vatikanas pripažino Vilnių Lenkijai.
- 1925 m. Įkurtas JIWO, Žydų mokslo institutas.
- 1925–1929 m. Vilniuje veikė „Reduta” teatras, kurio veikloje dalyvavo žymūs lenkų teatro reformatorius Juliušas Osterva.
- 1925–1940 m. Veikė JIWO, Žydų mokslo institutas, jis tuomet turėjo 18 filialų pasaulyje.
- 1926 m. Vilniuje įkurta valstybinė Viešoji Vrublevskių biblioteka.
- 1926 m. Vilniaus arkivyskupu paskirtas Jalbžikovskis, jis skatino lietuvių lenkinimo per bažnyčių politiką.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1926 m. gruodžio 31 d. Lietuvių draugija nukentėjusiems dėl karo šelpiti buvo užregistruota kaip Lietuvių labdarybės draugija.
- 1927–1939 m. Iš pradžių Stepono Batoro universiteto Menų fakulteto bibliotekoje, o vėliau Bazilijonų vienuolyno Konrado celėje vyko Literatūriniai trečiadieniai, kuriuos rengė muzikologas ir poetas V. Hulevičius.
- 1927 m. Vilniuje įkurta PEN klubo žydų sekcija.
- 1927 m. Vilniuje lenkų valdžia uždarė Vilniaus mokytojų seminariją.
- 1927 m. sausio mėn. Laikinojo Vilniaus lietuvių komiteto išdininku tapo Konstantinas Stašys, Juozo Tūbelio svainis.
- 1927 m. vasario 21 d. Per dr. J. Basanavičiaus laidotuves Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislavo arkikatedroje bazilikoje leista laikyti lietuviškas pamaldas.
- 1927 m. lapkričio mėn. Vilniaus vaivadijos valdžia patvirtino „Kultūros“ draugijos statutą.
- 1927 m. gruodžio mėn. Įvyko „Kultūros“ draugijos steigiamasis susirinkimas. Išrinkta tokios sudėties valdyba: pirmininkas – Bronius Untulis, pirmininko pavaduotojas – Stasys Matjošaitis, sekretorė – Paulina Tamulevičiūtė, išdininkas – Povilas Karazija. Revizijos komisiją sudarė Vytautas Kairiūkštis, Antanas Krutulys, Vladas Narbutas, Jurgis Šlapelis ir Antanas Valaitis buvo kandidatai į valdybos narius.
- 1928–1937 m. Vilniuje ėjo laikraštis „Vilniaus rytojus“.
- 1928 m. vasario 16 d. Gedimino kalno pilies bokšte vilnietis P. Žižmaras iškėlė Lietuvos trispalvę.
- 1929 m. Vilniuje susikuria jaunų žydų literatų grupė „Jung Vilne“ („Jaunasis Vilnius“).
- 1929–1940 m. Vilniuje veikė Rytų Europos mokslinių tyrimų institutas su jai pavaldžia Politinių mokslų mokykla (Vrublevskių bibliotekoje). Ji viena pirmųjų pasaulyje vykdė sistemingus sovietologinius tyrimus.
- 1930 m. Vytauto Didžiojo gimnazijos muzikos mokytojas Antanas Krutulys įkūrė Vilniaus lietuvių scenos mėgėjų kuopą, ji rengė lietuviškus vakarus Vilniuje ir Vilniaus krašte.
- 1931–1933 m. Jaunų poetų avangardistų grupė, kuriai priklausė Ježis Zagorskis, Aleksanderis Rimkevičius, Ježis Putramentas, Teodoras Bujnuickis, Česlavas Milošas, būrėsi prie leidžiamo žurnalo „Žagary“.
- 1932 m. Vilniuje įsisteigė Karaimų literatūros ir istorijos mylėtojų draugija.
- 1932–1941 m. Vilniuje veikė žydų marionečių teatras.
- 1933–1939 m. Vilniuje ėjo žurnalas „Lietuviškasis baras“.
- 1934–1936 m. Vilniuje gyveno lenkų poetas Konstantas Ildefonsas Galčinskis.
- 1936 m. Vilniuje įkurtas Vilniaus lietuvių teatras, vėliau pavadintas „Vaidila“, kuriam vadovavo ir direktoriumi buvo Krutulys, o režisieriumi J. Kanopka.
- 1937 m. Vilniuje ėjo 114 laikraščių ir žurnalų, iš jų 74 lenkiški, 16 jidiš ir hebrajų, 12 gudų, 9 lietuvių ir 3 rusų kalba. 17 iš jų buvo dienraščiai, lietuviško – nė vieno. Nepriklausomoje Lietuvoje tuo metu ėjo 157 periodiniai leidiniai, iš jų 19 dienraščių, 38 savaitraščiai.
- 1937 m. lapkričio 20 d. Vilniaus miesto seniūno nutarimu Lietuvių labdarybės draugijos veikla buvo uždrausta. Jo nutarimas 1938 m. kovo 2 d. buvo patvirtintas.
- 1938 m. vasario 4 d. Lenkijos valdžia uždarė Lietuvių mokslo draugiją Vilniuje.
- 1938 m. vasario 28 d. Lenkijos valdžia „Ryto“ draugiją uždarė.
- 1938 m. kovo 17 d. Pateiktas Lenkijos ultimatas Lietuvai, reikalaujantis užmegzti diplomatinis santykius.
- 1939 m. rugsėjo 1 d. Hitlerinė Vokietija pradėjo karą prieš Lenkiją.
- 1939 m. rugsėjo 17 d. Lenkijos kariuomenė pasitraukė iš Vilniaus.
- 1939 m. rugsėjo 18 d. Raudonoji armija užėmė Vilnių.
- 1939 m. spalio 10 d. Maskvoje pasirašyta Sovietų Sąjungos ir Lietuvos savitarpio pagalbos sutartis. Vilnius grąžintas Lietuvai.
- 1939 m. spalio 27 d. Lietuvos kariuomenės žygis į Vilnių.
- 1939 m. spalio 29 d. Gedimino kalne pilies bokšte iškelta Lietuvos trispalvė.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1939 m. spalio 31–
lapkričio 2 d.
1939 m. gruodžio 3 d.
- 1939 m. gruodžio 15 d.
1940 m. gegužės 18 d.
- 1940–1942 m.
- 1940 m. birželio 15 d.
1940 m. birželio 16 d.
1940 m. liepos 11–12 d.
1940 m. liepos 22 d.
1940 m. rugpjūčio 25 d.
- 1940 m. lapkričio 12 d.
1940 m. gruodžio 30 d.
1941 m. vasario 16 d.
- 1941 m. balandžio–
birželio mėn.
1941 m. birželio 22 d.
- 1941 m. birželio 23 d.
1941 m. birželio 24 d.
- 1941 m. birželio 29 d.
1941 m. liepos 1 d.
- 1941 m. liepos 12 d.
1941 m. liepos 15 d.
1941 m. rugsėjo 3 d.
- 1941 m. rugsėjo 6 d.
1941 m. rugsėjo 24 d.
- 1942 m.
- 1942 m. sausio 21 d.
- 1942 m. kovo 3 d.
- 1942 m. kovo 23 d.
22 val.
- 1942 m. balandžio 24 d.
1942 m. birželio 18 d.
- 1942 m. rugsėjo 28 d.
- Vilniuje vyko ekstremistinio lenkų jaunimo organizuotos riaušės, jos buvo nuslopintos.
Popiežiaus nuncijaus įkalbėtas Vilniaus arkivyskupas R. Jalbžikovskis leido pradėti laikyti pamaldas lietuvių kalba Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje.
Reformuotas Stepono Batoro universitetas.
Vilniaus kapitulos posėdyje nutarta leisti lietuviškas pamaldas lietuvių kalba Vilniaus katedroje, Šv. Dvasios ir Šv. Jokūbo bažnyčiose.
Vilniaus Šv. Jonų bažnyčia tarp lietuvių garsėjo ugningais, patriotiniais kun. A. Lipniūno pamokslais.
Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą.
Vilniuje pasirodė pirmieji sovietiniai tankai.
Vilniuje sovietinės valdžios įsakymais suimami visuomenės veikėjai.
Gedimino kalno pilies bokšte iškelta raudonoji vėliava.
Lietuvos SSR Aukščiausioji Taryba priėmė nutarimą „Dėl vyriausybės ir valdžios organų perkėlimo į Vilnių”.
Miesto savivaldybė pertvarkyta į Vykdomąjį komitetą.
Priimtas nutarimas parengti miesto rekonstrukcijos planą.
Rasų kapinėse ant J. Basanavičiaus kapo padėtas vainikas su trispalve juosta.
NKVD susekė ir areštavo Lietuvos Aktyvistų Fronto pagrindžio organizaciją.
Hitlerinė Vokietija užpuolė Sovietų Sąjungą.
Vokiečių lėktuvai subombardavo Vilniaus aerodromą (Kirtimuose) kartu su jame esančiais sovietų lėktuvais.
Vilniuje prasideda sukilimas. Iš Vilniaus pasitraukia Raudonoji armija.
Hitlerininkai užėmė Vilnių. Sudarytas Laikinis Vilniaus miesto ir srities piliečių komitetas. Pirmininkas St. Žakevičius-Žymantas.
Vilniuje pradėjo eiti dienraštis „Naujoji Lietuva” (vyr. red. R. Mackonis).
Vilniuje buvo įvestos maisto kortelės, kuriomis nustatytos maisto normos buvo labai mažos.
Vilniuje uždaryti penki teatrai.
Pradėti masiškai naikinti taikūs miesto gyventojai.
Okupantai įkūrė Vilniaus komisariata.
Vilniaus miesto komitetas pranešė raštu Vilniaus miesto komendantui plk. Zehnpfenigui apie savo veiklos nutraukimą.
Įsteigti Didysis ir Mažasis getai; čia apgyvendinti 29 ir 11 tūkst. žmonių.
Pradėjo veikti Vilniaus apygardos komisarinio tarėjo įstaiga. Komisariniu tarėju buvo paskirtas K. Kalendra.
Vilniaus universitete prof. M. Biržiška ėmė skaityti Vilnologijos – mokslo apie Vilnių kursą.
Geto teritorijoje įvyko įvairių politinių grupuočių atstovų pasitarimas dėl kovinės pagrindinės organizacijos įkūrimo. Jungtinės organizacijos vadovu tapo I. Vitenbergas.
Okupacinė vokiečių valdžia areštavo Vilniaus kunigų seminarijos profesorius ir 15 Vilniaus arkivyskupijos kunigų, kunigų seminariją uždarė.
Įvyko pirmas smarkus Vilniaus miesto bombardavimas, kurio metu sovietų lėktuvai subombardavo Šv. Mikalojaus bažnyčios kleboniją. Žuvo kun. K. Čibiras, ilgametis Šv. Mikalojaus bažnyčios klebonas.
Įsteigtas geto teatras.
M. Reinys paskirtas Vilniaus arkivyskupijos rezidentiniu vyskupu; kapitula visaip trukdė jam vykdyti pareigas.
Pradėjo veikti lietuviška Vilniaus kunigų seminarija (į ją įstojo apie 50 klierikų).

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1942 m. gruodžio–
1943 m. sausio mėn. Vilniaus miesto suaugęs gyventojas per savaitę gavo tokius normuotus maisto produktus: 62,5 g mėsos, 15,6 g riebalų, 100 g cukraus, 16,5 g kruopų, makaronų ar kitų pakaitalų, 994 g duonos, 112,5 g kvietinių miltų, 12 g kavos, 80 g druskos, 1900 g bulvių.
- 1942 m. pabaiga Vilniuje buvo 1270 amatų dirbtuvių, tarp jų: 177 metalo apdorojimo, 451 odų apdirbimo, 375 tekstilės gaminių, 109 medžio apdorojimo, 12 maisto produktų, 35 statybos ir 111 kitų amatų rūšių (kirpėjų, stiklininkų ir kt.). Be Vilniaus miesto, Vilniaus apygardos apskrityse dar buvo 409 amatų dirbtuvės.
- 1942–1943 m. Vilniuje vienas suaugęs žmogus per savaitę galėjo gauti: 1700 g duonos, 130 g riebalų, 250 g mėsos, 250 g kruopų, 125 g cukraus, 100 g druskos ir 60 g kavos surogatų, tačiau dažnai nebuvo laikomasi nė šių minimalių normų. Iš tikrųjų duonos per dieną darbininkas gaudavo 200 g ir dar mažiau. Mėsa, riebalai, cukrus buvo pakeičiami erzacais.
- 1943 m. vasario 24 d.
1943 m. kovo 16 d. Susivienijo pagrindinės antifašistinės miesto organizacijos. Vokiečių okupacinė valdžia naktį Vilniuje suėmė švietimo tarėją dr. P. German-tą, kontrolės tarėją mjr. St. Puodžių, prof. V. Jurgutį, prof. B. Sruogą, kun. A. Lipniūną ir kt. Jie buvo nugabenti į Štuthofio koncentracijos stovyklą.
- 1943 m. kovo 17 d. Okupacinė vokiečių valdžia uždarė ne tik Vilniaus universitetą, bet ir kitas mokslo įstaigas: Pedagoginį institutą (dab. Pedagoginis universitetas), Dailės akademiją, Liaudies ansamblį ir Filharmoniją. Prasidėjo lietuvių mokslo ir kultūros veikėjų areštai.
- 1944 m. vasario 10 d. Armijos krajojovs plk. A. Vilk-Kžyžanovskis susitiko su vermachto majoru Kristansonu Gedimino prospekte esančioje „Valgio“ kavinėje.
- 1944 m. gegužės 17–21 d.
1944 m. birželio 29 d.
apie 22 val. Vokiečių valdžia Paneriuose sušaudė 66 Vietinės rinktinės narius. Įvyko antrasis smarkus sovietinių lėktuvų bombardavimas.
- 1944 m. liepos 6 d. 23 val.
1944 m. liepos 13 d. Lenkų partizanų daliniai pradėjo „Aušros Vartų“ operaciją. Vokiečiai pasitraukia iš Vilniaus. Per 114 vokiečių okupacijos dienų sugriauti 3 355 gyvenamieji namai, rimtai nukentėjo 2 832 namai. Buvo sunaikinta 30 procentų gyvenamojo fondo ir 30 procentų pramonės įmonių.
- 1944 m. liepos 13 d.
1944 m. spalio mėn. Vokiečiai pasitraukia iš Vilniaus. Darbą pradėjo Vilniaus valstybinis universitetas, Vilniaus valstybinis pedagoginis institutas ir Vilniaus valstybinis dailės institutas.
- 1944 m. Vilniuje uždaryta totorių nacionalinis muziejus, biblioteka, istorijos archyvas. Atidarytas Žydų muziejus (Strašūno 6).
- Po 1944 m.
1945 m. Sovietinė valdžia uždarė 23 Vilniaus bažnyčias ir Katedrą. Vilniuje uždaryti J. Luckevičiaus baltarusių muziejus, biblioteka (Didžioji g. Nr. 49).
- 1945 m. sausio 2d.
1945 m. sausio mėn. Vilniaus geležinkelio stotyje sprogo du sąstatai su sprogmenimis. Įkurta Vilniaus valstybinė konservatorija.
- 1946 m. kovo 14 d. Paleista pirmoji Vilniaus autobusų linija.
- 1948 m. spalio 31 d. VPU ir VU studentai įsteigė pagrindinį Lietuvių katalikų universitetą. Jis pavadintas Aušros Vartų Mergelės Marijos vardu.
- 1948 m. Sovietų Sąjungos vyriausybės nutarimas „Dėl priemonių Vilniaus miestui atstatyti“.
- 1949 m. Iš Kauno į Vilnių perkelta kino studija. Mieste pasirodė pirmieji taksi. Likviduotas Žydų muziejus Vilniuje. Sunaikinta Vilniaus didžioji sinagoga.
- 1949 m. ne vėliau
liepos mėn. Vilniaus arkikatedroje pamaldos jau nebevyko.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1950 m. gegužės 30 d. Susprogdintas Trijų kryžių paminklas, pastatytas 1916 m. pagal architekto A. Vivulskio projektą.
- 1950 m. birželio 29–30 d. Nuo Vilniaus katedros frontono nuverstos šv. Kazimiero, šv. Elnos su kryžiumi ir šv. Stanislovo skulptūros.
- 1951 m. Likviduotas karaimų muziejus, buvęs privačiame karaimų mokslininko S. Šapšalo bute (Vilnius, Kęstučio g. Nr. 17).
- 1953 m. Pagal to meto sovietinės urbanistikos principus sudarytas Vilniaus miesto generalinis planas.
- 1955 m. Vilniaus universitetas pavadintas V. Kapsuko vardu.
Namų statybą imta industrializuoti.
Vilniaus miesto vykdomojo komiteto nutarimu Scenosios žydų kapinės, buvusios dešiniajame Nerics krante tarp Juozapavičiaus ir Rinktinių gatvių, buvo sunaikintos.
- 1956 m. pavasaris - spalio 1 d. Iš VU „iššluota apie 112 nekvalifikuotų ateivių”.
- 1956 m. lapkričio 2 d. Rasų kapinėse susirinkę vilniečiai, aukštųjų mokyklų studentai giedojo patriotines giesmes, Lietuvos himną.
- 1956 m. lapkričio 6 d. Paleista pirmoji troleibusų linija.
- 1957 m. gegužės 1 d. Pradėtos transliuoti Lietuvos televizijos laidos.
- 1957 m. gruodžio 31 d. N. Vilnia prijungta prie Vilniaus.
- 1957 m. Atidaryta Pavcikslių galerija.
Parengtas Vilniaus senamiesčio rekonstrukcijos projektas (vadovas K. Šešelgis) – pirmasis tokio pobūdžio projektas Sovietų Sąjungoje.
- 1957 m. Anksčiau uždarytoje Vilniaus katedroje įrengta ir atidaryta Paveikslų galerija.
- 1958 m. Vilniaus 16-osios vidurinės mokyklos moksleiviai įkūrė pagrindinę organizaciją „Laisvoji Lietuva”. Sovietinio saugumo ji buvo susekta 1961 m.
- 1959 m. Vilniuje gyveno 236 000 gyventojų. Atkurtas prieškarinis gyvenamasis fondas.
- 1959 m. Vilniuje pradėti statyti stambiaplokščiai gyvenamieji namai.
- 1960 m. Pastatyta Vingio parko estrada.
Antakalnyje pradėti statyti nauji daugiabučiai namai.
- 1961 m. rugpjūčio 13 d. Dujotiekiu iš Dašavos (Vakarų Ukraina) Vilnių pasiekia gamtinės dujos.
- 1963 m. kovo mėn. Valdžios nurodymu sovietinė kariuomenė susprogdino 19 Vilniaus Kalvarijų koplyčių.
- 1967 m. Patvirtintas Vilniaus miesto generalinis planas (vadovai K. Bučas, V. Balčiūnas). Numatoma Vilnių plėsti į šiaurę.
- 1967–1973 m. Lazdynų gyvenamojo rajono statyba.
- 1968 m. Už Žirmūnų gyvenamąjį kvartalą grupei architektų ir statybininkų paskirta SSRS valstybinė premija.
- 1969 m. Įkurtas Vilniaus inžinerinis statybos institutas.
Vilniuje nugriauta totorių mečetė (Lukiškių g.).
Uždraustas Vilniaus universiteto „Romuvos” klubas.
- 1971–1976 m. Karoliniškių gyvenamojo rajono statyba.
- 1973 m. Parengtas naujas Vilniaus Senamiesčio regeneravimo projektas (vadovas A. Pilypaitis).
- 1976 m. lapkričio 25 d. Vilniuje V. Petkus ir kt. įsteigia Lietuvos Helsinkio grupę.
- 1976–1978 m. Viršuliškių gyvenamojo rajono statyba.
- 1978 m. birželio 14–15 d. A. Terleckas ir kt. įkuria pagrindinę organizaciją Lietuvos laisvės lygą.
- 1978–1985 m. Šeškinės gyvenamojo rajono statyba.
- 1979 m. vasario 1–15 d. Išėjo pirmasis Vilniaus universiteto pagrindinio leidinio „Alma Mater” numeris.
- 1980 m. lapkričio 22 d. Gimsta 500-tūkstantasis Vilniaus gyventojas.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1982 m. Prasadėjo Justiniškių, Baltupių gyvenamųjų rajonų statyba. Parengtas naujas Vilniaus miesto generalinis planas, kuriuo nutarta vadovautis iki 2005 metų.
- 1987 m. rugpjūčio 23 d. Vilniuje prie A. Mickevičiaus paminklo Lietuvos laisvės lyga surengė protesto mitingą.
- 1988 m. vasario 16 d. Vilniaus pagrindis paminėjo Nepriklausomybės dieną. Naktį Vilniuje virš kai kurių pastatų iškeltos trispalvės vėliavos.
- 1988 m. balandžio 20 d. A. Juozaitis Dailininkų sąjungos susirinkime perskaitė referatą „Politinė kultūra ir Lietuva“; jame pirmą kartą viešai pasmerkė sovietinius Lietuvos istorijos klastotojus ir stagnatorišką Lietuvos valdžią.
- 1988 m. gegužės 22 d. Vilniuje, Gedimino aikštėje, sovietinė milicija sutrukdė Lietuvos laisvės lygai organizuoti demonstraciją, skirtą didžiojo lietuvių trėmimo į Sibirą 40-mečiui paminėti.
- 1988 m. birželio 3 d. Vilniuje įsteigta Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio (LPS) iniciatyvinė grupė.
- 1988 m. birželio 14 d. Gedimino aikštėje Lietuvos laisvės lyga paminėjo 1941 m. birželio stalininio masinio trėmimo Lietuvoje pradžią. Mitingo metu pokario rezistentas L. Laurinskas viešai iškėlė draudžiamą Lietuvos trispalvę. Sąjūdžio mitinge Vingio parke pasmerkta LKP pozicija Maskvos atžvilgiu, pareikalauta didesnio Lietuvos savarankiškumo, tautinės simbolikos grąžinimo.
- 1988 m. rugpjūčio 23 d. Masinio protesto mitingo Vingio parke (150 tūkst. žmonių) metu, minint Molotovo ir Ribentropo pakto pasirašymo 49-ąsias metines, pasmerkta stalininės agresijos prieš Lietuvą politika, reikalauta istorinio teisingumo.
- 1988 m. rugsėjo 16 d. Išėjo pirmasis LPS savaitraščio „Atgimimas“ numeris.
- 1988 m. rugsėjo 28 d. Vidaus kariuomenė ir milicija išvaikė Arkikatedros aikštėje Lietuvos laisvės lygos organizuotą mitingą, skirtą sovietų ir nacių sandėriui dėl valstybės sienų nustatymo paminėti.
- 1988 m. spalio 7 d. Ant Gedimino pilies bokšto daugelio tūkstančių susirinkusiųjų akivaizdoje iškelta tautinė trispalvė Lietuvos vėliava.
- 1988 m. spalio 22–23 d. Sporto ir kultūros renginių rūmuose įvyko Steigiamasis Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimas. Vilniaus arkikatedra bazilika sugrąžinta tikintiesiems.
- 1989 m. sausio 10 d. Lietuvos laisvės lygos mitinge reikalauta, kad Baltijos valstybių dekolonizacijos klausimą svarstytų Jungtinių Tautų Organizacija.
- 1989 m. vasario 5 d. Vilniuje, buvusio politinio kalinio P. Pečeliūno bute, surengta atkuriamoji Lietuvos demokratų partijos konferencija.
- 1989 m. vasario 16 d. Vilniuje prie namo, kuriame pasirašytas Nepriklausomybės Aktas, atidengta paminklinė lenta. Mitingas Gedimino aikštėje. Atkurta Lietuvos krikščionių demokratų partija.
- 1989 m. birželio 14 d. Skambant Lietuvos bažnyčių varpams iškilmingai paminėtos 1941 m. birželio trėmimo metinės. Ant Kreivojo kalno atstatyti 1950 m. bolševikų susprogdinti Trys kryžiai.
- 1989 m. rugpjūčio 23 d. Minint J. Stalino ir A. Hitlerio sandėrio prieš Baltijos valstybes 50-meį, surengta Baltijos kelio solidarumo akcija. Joje dalyvavo apie 2 mln. Lietuvos, Latvijos, Estijos gyventojų. Jie vienu metu susikabino rankomis ir gyva grandinė nusitęsė nuo Vilniaus per Rygą iki Talino apie 650 km.
- 1989 m. gruodžio 7 d. LSSR Aukščiausioji Taryba pakeitė 6-ąją ir 7-ąją LSSR Konstitucijos straipsnius, panaikindama Komunistų partijos politinį monopolį ir vienvaldybę Lietuvoje.
- 1989 m. gruodžio 19–20 d. Neeiliniame LKP XX suvažiavime reformatorių dauguma atsiskyrė nuo Maskvos ir pasiskelbė savarankiška socialdemokratinės pakraipos partija.
- 1990 m. sausio 11–14 d. Vilniuje M. Gorbačiovo vadovaujama SSKP CK delegacija mėgino „sudrausminti“ lietuvius, priversti juos atsisakyti nepriklausomybės siekio.
- 1990 m. sausio 15 d. LSSR Aukščiausioji Taryba išrinko nepriklausomos LKP vadovą A. Brazauską LSSR AT prezidentu pirmininku.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1990 m. vasario 7 d. LSSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje priimti nutarimai kaip neteisėtus anuliavo Liaudies seimo 1940 m. liepos 21 d. ir SSRS AT 1940 m. rugpjūčio 3 d. Lietuvos aneksijos aktus.
- 1990 m. kovo 11 d. LSSR Aukščiausioji Taryba pasiskelbė legitimiu tautos valią vykdančiu parlamentu. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba priėmė Nepriklausomos Lietuvos Valstybės Atkūrimo Aktą.
- 1990 m. balandžio 19 d. Pirmoji demokratiškai išrinkta Vilniaus miesto taryba susirinko į I posėdį, jame išsirinko pirmininką Arūną Grumadą ir pavaduotoją R. Čiupailą.
- 1990 m. kovo 17 d. Lietuvos Respublikos pirmosios Vyriausybės ministre pirmininke paskirta K. Prunskienė.
- 1991 m. sausio 8 d. Kainų pakėlimo dingstimi komunistinės jėgos nesėkmingai mėgino užimti Parlamento rūmus. Atsistatydino K. Prunskienės vyriausybė.
- 1991 m. sausio 10 d. SSRS prezidentas M. Gorbačiovas ultimatumu pareikalavo Lietuvoje laikytis Sovietų Sąjungos konstitucijos. Naujos Vyriausybės ministru pirmininku patvirtintas A. Šimėnas.
- 1991 m. sausio 11 d. Vilniuje sovietų kariškiai jėga užgrobė Krašto apsaugo departamento būstinę ir Spaudos rūmus.
- 1991 m. sausio 13 d. Sovietų kariuomenė, pavartojusi jėgą prieš taikius žmones, užgrobė Lietuvos radijo ir televizijos pastatus, Televizijos bokštą. Žuvo 14 žmonių, sužeista ir sužalota apie 700. Patvirtinta nauja G. Vagnoriaus vadovaujama Vyriausybė.
- 1991 m. sausio 16 d. Vilniaus Antakalnio kapinėse iškilmingai palaidoti Sausio 13-ąją žuvę Lietuvos laisvės gynėjai.
- 1991 m. vasario 20 d. Miesto taryba patvirtino miesto herbą.
- 1991 m. rugpjūčio 19–21 d. Komunistinio pučo Maskvoje metu prie Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos rūmų budėjo tūkstančiai šalies žmonių. Žuvo savanoris gynėjas A. Sakalauskas.
- 1991 m. rugpjūčio 22 d. Sovietų kariškiai pasitraukė iš užimtų pastatų. Aukščiausioji Taryba uždraudė antivalstybinės LKP (SSKP) organizacijos, taip pat represinių KGB institucijų veikimą Lietuvoje.
- 1991 m. rugsėjo 6 d. SSRS pripažino Lietuvos nepriklausomybę.
- 1991 m. rugsėjo 7 d. Į Vilnių atvyko 50 asmenų JAV kongreso delegacija.
- 1991 m. spalio 3 d. Vilniuje atidaryta JAV ambasada.
- 1992 m. Vilniaus miesto taryba nusprendė įsteigti Nepriklausomybės Akto signatarų namus (Pilies g. Nr. 26)
- 1992 m. kovo 15 d. Vilniuje lankėsi M. Vorneris, generalinis NATO sekretorius.
- 1992 m. gegužės 13 d. Su oficialiu vizitu lankėsi Prancūzijos prezidentas F. Miteranas. Pasirašyta Lietuvos ir Prancūzijos santarvės, draugystės ir bendradarbiavimo sutartis.
- 1992 m. gegužės 30 d. Iškilmingas VLIK'o posėdis Vilniuje. Visi įgaliojimai perduoti Lietuvos vyriausybei.
- 1992 m. liepos 11 d. Privati lenkų radijo stotis Vilniuje „Znad Wili“ ėmė kasdien transliuoti savo laidas.
- 1992 m. lapkričio 25 d. Lietuvos Respublikos Seimas susirinko į pirmąjį posėdį.
- 1993 m. Vilniaus miesto taryba kreipėsi į LR Seimą, prašydama suteikti Vilniaus senamiesčiui istorinio nacionalinio parko statusą.
- 1993 m. balandžio 15 d. LR Seimas nusprendė paleisti Vilniaus m. tarybą „už sistemingą ir šiurkštų įstatymų pažeidinėjimą“. Konstitucinis Teismas pripažino šį sprendimą prieštaraujančiu Konstitucijai ir jis nustojo galioti 1993 m. rugsėjo 22 d.
- 1993 m. rugpjūčio 31 d. Iš Lietuvos išvestas paskutinis Rusijos kariuomenės dalinys.
- 1993 m. rugsėjo 4–8 d. Lietuvoje su ganytojišku vizitu lankėsi katalikų popiežius Jonas Paulius II. Jis aukojo šv. Mišias Vilniuje, Kaune, Šiluvoje, prie Kryžių kalno (Šiaulių r.).
- 1996 m. balandžio 16 d. Ch. Solana su oficialiu vizitu lankėsi Lietuvoje.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

- 1996 m. balandžio 29 d. LR Seimas priėmė įstatymą „Dėl Vilniaus miesto, Vilniaus ir Trakų raj. savivaldybių teritorijų administracinių ribų pakeitimo“. Vilniui priskirtos buvusios Vilniaus ir Trakų raj. teritorijos. Dėl šio žingsnio protestavo kai kurie Lietuvos lenkų tautinės mažumos atstovai ir Lenkijos politikai.
- 1996 m. spalio 28 d. Vilniaus apygardos teismas pradėjo nagrinėti pirmąją bylą dėl Lietuvos gyventojų genocido. Kaltinamieji – 3 Antazavės sričiai.
- 1996 m. lapkričio 5 d. Vilniaus apygardos teisme pradėta nagrinėti baudžiamoji 1991 m. sausio įvykių byla.
- 1996 m. lapkričio 28 d. Seimas, patvirtindamas valstybingumo atkūrimo aktų svarbą, nutarė 1990 m. išrinktą Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą vadinti Lietuvos Respublikos Aukščiausiąja Taryba – Atkuriamuoju Seimu.
- 1997 m. gegužės 16 d. Vilniuje įvyko ofiali Prezidentūros rūmų (S. Daukanto aikštėje) atidarymo ceremonija. Į juos persikėlė prezidentas A. Brazauskas.
- 1998 m. sausio 11 d. Spauloje paskelbti duomenys apie Tuskulėnų dvaro teritorijoje 1944–1947 m. KGB nužudytų žmonių palaikų paieškos rezultatus. Manoma, kad čia slapta buvo užkasta per 700 sovietų režimo aukų.
- 1998 m. vasario 26 d. Vilniuje įvyko naujai išrinkto šalies prezidento V. Adamkaus inauguracija.
- 1998 m. liepos 4 d. Vilniuje, Chodkevičių rūmuose, Lietuvos valstybės vadovams ir Katalikų bažnyčios hierarchams pristatyta vertingiausia Lietuvos istorijoje meno kolekcija, 1985 m. aptikta Vilniaus katedroje ir saugumo sumetimais nusiėpta nuo sovietų valdžios.
- 2000 m. vasario 16 d. Vilniuje oficialiai atidaryti Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų namai.
- 2000 m. birželio 12–14 d. Vilniuje, Seimo rūmuose, vyko tarptautinis kongresas „Komunizmo nusikaltimų įvertinimas“ ir visuomeninis tribunolas. Į kongresą atvyko žymių kovotojų prieš komunistinius režimus, politikų iš 18-os pasaulio valstybių, tarp jų kadenciją baigęs Lenkijos prezidentas L. Valensa, rusų disidentas S. Kovaliovas.
- 2001 m. vasario 21 d. Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis tapo kardinolu: Vatikane buvo įvesdintas į kardinolų kolegiją, iš Šventojo Tėvo rankų priėmė kardinolo insignijas.

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS CHRONOLOGIJA

Chronologinė lentelė parengta pagal šią literatūrą:

Pažintis su Lietuva. Tūkstantmečio knyga, t. 1, K., 1999.

S. Spurga, Svarbiausių Lietuvos įvykių žinynas 1990–2001, V., 2001.

G. Šilcikas, A. Visockis, Lietuvos istorijos datos, įvykiai, faktai, asmenybės, K., 1998.

A. Vitkus, Lietuvos istorijos įvykių chronologija, K., 1996.

A. Vitkus, Lietuvos istorijos įvykių chronologija 1795–1918, K., 1998.

A. Vitkus, Lietuvos istorijos įvykių chronologija 1918–1926, K., 2000.

Lentelę sudarė E. Manelis ir R. Samavičius